

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 6. IV aastakäik.

15. märtsil 1929.

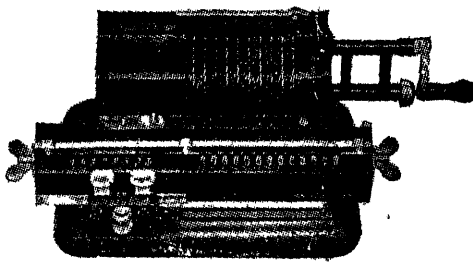
Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:		Toimetus:		Kuulutuste hinnad:	
Aastas . . .	kr. 2.50	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45	1/1 lhk. . .	kr. 40.00	
Poolaastas .	» 1.50	Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-35	1/2 " . . .	» 22.00	
Välismaale .	» 5.00	Toimetaja kõnetunnid: igal äripäeval	1/4 " . . .	» 12.00	
Poolaastas .	» 3.00	12—2 p. l.			Kaane külgedel—kokkuleppe!

SISU: Võõrastemajadel ja restoraanel käib trahterimaks üle jõu. Juridiliste isikute tulumaksuseaduse eelnõu vajab parandamist. Tollidirektori juhtnõu kava toili ületunnitööde kohta. Saksa uus tulumaksuseadus. Poola-Saksa kaubalepingu läbirääkimiste ümber. Eesti mineraalvaradest. Kaubandus-tööstuskoja teateid. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Tolliteateid. Turgude ülevaade. Välisbörsid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursilõpetel.

ORIGINAL-ODHNER

Maailma
parim
arvutus-
masin

ja kõige
enam
tarvitatav
masin
maailmas

A. & P. MIETENS

Merepüestee 15 TALLINN Telefon 6-46

Peaesindus: Eesli, Läti ja Leedu jaoks.

Võõrastemajadel ja restoraanel käib trahterimaks üle jõu.

Tallinna linnavolikogu imeline suhtumine küsimusesse.

1928. a. sügisel, mil kõik Tallinnas tegutsavad alkoholiliste jookidega trahteriasutised kuulsid veel esimesse järku, jaotas linnavolikogu 1929. a. trahterimaksu kogusummas 240.000 krooni kõigi nimetatud äride peale eelmiste aastate eeskujul. Peale seda, kui trahterimaks oli juba jaotatud, määras aktsiisi peavalitsus trahteriasutised järkudesse, misjuures neil praegu tuleb tegutseda selles korras, nagu seda näeb ette „Riigi Teatajas“ nr. 50 1927. a. avaldatud „Piirituse ja alkoholiliste jookide müügi seadus“.

Juba seaduse avaldamisega 1927. a. oli kõigile võõrastemajade ja restoraanide pidajaile selge, et nad uue korra juures endises suuruses makse maksa ei suuda, ja sellega on nähtavasti arvestanud ka seaduseandja, sest nimetatud seadus lubab omavalitsustele tasuda sellekohastest riiklikkudest summadest kuni 50 % selle puudujääva trahterimaksu osa katteks, mis võib tekkida äride järkudesse jaotamise tagajärjel.

Läinud aastal tõsteti riigi viina hinda 10 sendi võrra pudelilt ja käesoleval aastal tõsteti hinda uuesti 10 sendi võrra. Viinahinna kõrgeandamine viidi läbi sellekohase fondi loomiseks, millest hiljem kavatseti omavalitsustele tasuda ülalmainitud seaduses tähendatud 50 %. Selle fondi kasvatamiseks on äripidajad olnud kohustatud iga ostetud viinapudeli pealt maksma maksu ilma et neile selle eest trahterimaksu oleks alandatud

Võõrastemajade ja restoraanide pidajad pole seni leidnud teid ega võimalusi, kuidas katta aktsiisi peavalitsuse poolt määratud järkudes tegutsedes tekkivaid puudujääke. Paaril korral on võõrastemajade ja restoraanide pidajate kutseorganisatsioon pöörnud kirjadega linnavalitsuse poole, selgitades äride praegust tegevust ning seisukorda ja paludes I järgu äride trahterimaksu alandada 35 % ja II järgu äride maksu 65 % võrra, rõhutades seejuures, et maksu alandamise korral tekkiv puudujääk peaks kaetama rahaministeeriumi juures olevast sellekohasest fondist. Samuti on linnavalitsuse ees esinenud iseseisvate palvetega 1929. a. trahterimaksu alandamise asjus kõik meie äripidajadki, ja kuigi linnavalitsus ning linna rahaasjanduse osakond trahterimaksu alandamist on pooldanud, tehes oma poolt ettepaneku 1929. a. trahterimaksu alandada I järgu äride pealt 25 % ja II järgu äride pealt 50 % võrra, — ei ole see leidnud toetust ega teostamist Tallinna linnavolikogu poolt, kes oma koosolekul 27. veebruaril s. a.

selles küsimuses asus eitavale seisukohale. Nii on võõrastemajade ning restoraanide pidajad sattunud täiesti väljapääsmata seisukorda ega leia teed sellest väljapääsmiseks. Seisukorra parandamine ja oma puudujääkide katmine viina, õlle ja karastavate jookide või koguni toiduainete hindade tõstmisega ei ole kuidagi läbi viidav, kuna II järgu ärid, mis asuvad kohati I järgu äridega kõrvuti, on kohustatud viina müüma riigi hinnaga. Viimane asjaolu on äripidajaid sundinud lahtiselt müüdava viina hinda isegi alandama, kuna teiste ainete hindu, mis meie oludes isegi juba harukordselt kõrged, on koguni võimatu tõsta.

Kõigi ettetoodud asjaolude tõttu on meie võõrastemajade ja restoraanide pidajad eriti just käesoleval aastal sattunud otse katastroofilisse seisukorda, mis mõnegi neist paneb mõtlema oma äri lõpetamisele. Samal ajal, kui välisriigeesekujulikkude hotellide avamiseks ja pidamiseks püütakse luua soodsaid tingimusi, on meie pealinna võõrastemajad kirjeldatud olude sunnil kujunenud sääraasteks, et need muutuvad juba välismaalaste pilkelauaks. Kuid üks on kindel, et meie omavalitsuse vildak maksupoliitika neid surub järjest rakkemasse seisukorda ega võimalda äripidajail suure maksukoorma ja väheste sissetulekute tõttu võõrastemajade paremale järjele tõstmiseks midagi ära teha. Suguigi parem ei ole lugu ka meie restoraanidega.

Lõppeks ei saa jätta tähendamata, et meie äride tegevus ja nende sissetulekud, mis ju igale kodanikule teada, kes vähegi lähemalt tahab jälgida praegust olukorda ja arvestada üldiselt valitsevat majanduslikku kitsikust, peaksid olema küllaldaselt selged ka Tallinna linnavolikogule selleks, et seisukorra tõsidusest saada aru. Kuid otse selle vastu — omavalitsus näib püsivat arvamises, et äri või ettevõtte olemasolust üksinda jatkub küllalt, et seda suurte maksudega koormata, küsimata sellest, kas ettevõtte suudab ka tuludega väljaminekuid katta.

Linnavolikogu eitav seisukoht selles küsimuses on seda võõrastavam, et linna rahaasjanduse komisjon ja linnavalitsus, kes seda küsimust lähemalt on kaalunud ja kel arvatavasti meie äride tegevuse ning majandusliku seisukorra kohta ometi ei peaks puuduma lähem ülevaade, võõrastemajade ja restoraanide pidajate palvet trahterimaksu alandamise asjus täiesti pooldasid ja oma poolt toetasid.

Juriidiliste isikute tulumaksuseaduse eelnõu vajab parandamist.

Riigikogu rahaasjanduse komisjoni poolt on kolmel lugemisel vastu võetud juriidiliste isikute tulumaksuseadus, mis nüüd esitatakse pleenumile lõplikuks vastuvõtmiseks. Sel puhul tahaksime juhtida tähelepanu mõnele täiesti ebaõiglasele seisukohale, mis rahaasjanduse komisjonis võidule pääsnud ja seega seaduseelnõus ka väljendust leidnud.

Viimastel aastatel on leidnud üldist tunnustamist äriettevõtete maksukoorma vähendamise ja maksustamise lihtsustamise ning õiglasemale alusele rajamise vajadus. Seda on toonitanud ka praegune valitsus oma deklaratsioonis. Kuid juriidiliste isikute tulumaksuseaduse eelnõus on ainult kaks esimest põhimõtet leidnud teataval määral täitmist, kuna aga õigluse põhimõtte suhtes seda ei saa ütelda. Nimelt jagab seaduseelnõu äriiselt tegutsevad juriidilised isikud mitmesse liiki: ühed, kes kuuluvad maksustamisele täiel määral, teised, keda maksustatakse poolel määral, ja kolmandad, kes on täiesti vabastatud maksust. Viimase kahe liigi alla kuuluvad ühistegelised ettevõtted. Säärast ühistegeliste ettevõtete soodustamist ja mõnede liikide, näit. ühispankade, täiesti põhjendamata vabastamist maksust ei saa kuidagi tunnustada õiglaseks.

Ühistegeliste ettevõtete maksustamises on nähtavasti mindud välja põhimõttest, et need ühistegelised ettevõtted, mis töötavad ühistegevuse seaduse alusel ja oma tegevuses piirduvad ainult oma liikmetega, tulevad maksust vabastada, teised aga, kes ka võõrastega, s. t. mitteliikmetega, toimetavad ärioperatsioone, peavad kuuluma maksustamisele. Selle põhimõtte vastu ei ole Kaubandus-tööstuskoda kunagi vaieldnud ja ei kavatse seda teha ka nüüd, kuid kahjuks ei ole sellest põhimõttest kinni peetud, vaid on sellest õige tunduvalt kõrvale kaldunud.

Kõigepealt peab siin juhtima tähelepanu ühispankade täielisele ja tingimusteta vabastamisele maksust, s. t. olenemata sellest, kas nad toimetavad operatsioone võõrastega või mitte.

Juba seni olid ühistegelised ettevõtted, seal hulgas ka ühispankad, eesõigustatud seisukorras, kuna ühistegelised ettevõtted, kelle omakapitalid ei ületa 5000 krooni, olid vabad ärimaksudest, ja tulumaksu alla käisid ainult need, kelle puhaskasu tõusis üle 1200 krooni. Juba selle tõttu oli neist üle 50% täiesti maksust vabad. Nüüd aga tahetakse ühispankad vabastada täieliselt tagasugusest maksustamisest, olenemata ka oma-

kapitali ja puhaskasu suuruselt. See on aga täiesti põhjendamata ja tundub olevat õiglusetu aktsiapankade suhtes.

Kui vaatame ühispankade tegevust, siis näeme, et nad toimetavad kõiki neid operatsioone, mis aktsiapangadki. Sealjuures ei piirdu nad oma tegevuses üksi oma liikmetega, vaid kaugelt suurem osa ühispanku toimetab ärioperatsioone ka võõrastega, ainult vähesed väiksemad neist vast ehk piirduvad oma tegevuses (mõeldud on nii aktiv- kui ka passivoperatsioonid) ainult oma liikmete ringiga. Nii töötab suurem osa ühispanku samasugusel äriiselt alusel nagu keskpärased aktsiapangad. Ühispankad annavad laene ka mitteliikmeile, kaldudes laenuoperatsioonides oma õigelt alalt — laenuandmisest võlakohustuste vastu — ikka rohkem ja rohkem vekslite diskonteerimisele. Osalt on meil selle tagajärjel vekslitega opereerimine võtnud liig laialdaselt maad ja vekslid on tulginud kõige kaugemassegi maanurka, mida tuleb igatahes lugeda paheks. Ka toimetavad suuremad ühispangad õige laialdaselt garantiioperatsioone. Ühispankad võtavad vastu ka mitteliikmeilt hoiussummasid ja täidavad nende ülesandeid, nagu dokumentide inkassot, raha üleviimist jne. Kui veel võtta arvesse asjaolu, et kooperatiivühingute seadus lubab meie ühispankadele maksa kaunis kõrget dividendi, s. o. kuni 8% (välismaal on see norm madalam), siis peab küll konstateerima, et meie ühispankade ja aktsiapankade tegevuses ei ole olulist vahet. Et aga ühispankade laenuprotsent on sagedasti õige kõrge, millest selgesti paistab nende ettevõtete kasutaotlemise siht, mis aga käib risti vastu ühistegevuse põhimõttele, siis oleks küll loomulik, kui nad maksukohustusi kannaksid ühevääriselt teiste krediitasutistega.

Juba senine ühispankade eesõigustatud seisukord maksude suhtes ühenduses asutamise hõlpsusega on tekitanud seisukorra, et aegjärgul, kus aktsiapangad end koondavad ja nende arv väheneb, ühispankade arv aga kasvab edasi, sellele vaatamata, et meil on juba niikuini liig palju krediitasutisi. Ühispankade asutamisel ei minda enam välja majanduslikest kaalutlusist, vaid poliitilisest ja kutsutakse ellu mittetarvilisi paralleelasutisi, missugune nähe on leidnud aset mitte üksi Tallinnas, vaid samasugune lugu korub ka väiksemates linnades ja isegi alevs, kus ühe ühispanga kõrvale asutatakse veel teine.

Samal ajal ei tarvitse ühispangad sugugi olla

vaesemate kihtide ettevõtted, vaid nende osanikudeks on sagedasti varandusega isikud. Selle vastu võivad aga suure aktsiapanga aktsiad olla laiali väikeste inimeste käes. Nii et ka sellest küljest ei saa kuidagi õigustada ühispankade soodustamist. Ka ei ole nende osa meie rahvamajanduses niivõrra suure tähtsusega, et see kuidagi seda soodustatud olukorda õigustaks. Pealegi kannatavad siin riigi fiskaalsed huvid, kuna riigikassa kaotab seeläbi teatavad summad.

Kõiki eelpool toodud asjaolusid arvesse võttes näeme, et ühispankade täieline vabastamine maksudest ei ole milligagi põhjendatud ja on koguni õiglusetu.

Säärast olukorda ei näe me välismaal kuski, ehk küll mõneski riigis on ühistegeliste ettevõtetele tehtud kergendusi, kuid igalpool on niisugusel korral tingimuseks, et ühistegelise ettevõtte tegevus peab piirduma ainult oma liikmete ringiga. Kuid ka needki ühistegelised ettevõtted, kelle tegevus piirub ainult oma liikmete ringiga, ei saa alati täielise vabastamise osaliseks, vaid

on ainult seatud kergendatud seisukorda maksude suhtes, s. t. maksavad makse vähemal määral kui teised eraettevõtted (näit. Saksamaal). Seda arvesse võttes ei ole ka sugugi õige nende tarvitajate- ja majandusühisuste, kes toimetavad ärioperatsioone võrreldes, maksustamine poolal määral (nagu see juriidiliste isikute tulumaksuseaduses ette nähtud), kuna nad on ühistegevuse põhimõttest, rahuldada ainult oma liikmete vajadusi, kaldunud kõrvale. Säärased ettevõtted, samuti kui ühispankad, peaksid kuuluma maksustamisele täiesti ühesugusel alusel teiste eraettevõtetele. Põhjendusi erandi tegemiseks võiks leida ainult oma liikmete vajadusi rahuldavate ühistegeliste ettevõtete suhtes, siin hulgas ka ühistegeliste väike-krediitiasutiste kohta (hoiulaenukassad), kes nii aktiiv- kui ka passiivoperatsioone toimetavad ainult oma liikmetega.

Tahame loota, et härra rahaminister astub samme, et juriidiliste isikute tulumaksuseaduse eelnõus, tema vastuvõtmisel riigikogus, vastavad muudatused läbi viiakse ja ühistegeliste ja eraettevõtete maksustamises õiguslik kord maksmata pannakse.

Tollidirektori juhtnõõride kava tolli ületunnitööde kohta.

Tollidirektori poolt on seatud kokku juhtnõõride kava tolliametnikkude ületunnitööde kohta laevade lossimisel ja laadimisel, millised juhtnõõrid saadeti Kaub.-tööstuskajale vastavaks läbivaatamiseks ja arvamise avaldamiseks. Et küsimusel meie meresõidu alal küllaldaselt suur tähtsus, korraldas Kaub.-tööstuskoda tähendatud juhtnõõride läbivaatamiseks ja seisukoha võtmiseks huviringkondade osavõtul laiemat ulatusega erinõupidamise, milline nõupidamine võttis vastu ületunnitööde küsimuses järgmised seisukohad:

Ületunnitööde nõutamine igal tolliülemal või tema abi kaudu üksikul korral ei ole kaubandusringkondade arvates sugugi vastuvõetav ning oleks tungivalt soovitatav juhtnõõre muuta nii, et neil võimaldataks ületunnitööde lubasaamise palvega peatolliameti poole pöörata üks kord aastas, aga mitte igal üksikul juhtumisel. Üksiku juhtumise kohta tuleks ületunnitööde soovijal ainult teadaanne esitada, mis laevade ja ladude ülevaatajale või selle abidele, või nende äraolekul korrapidajale ametnikule, ära antakse. Igal üksikul juhtumisel palvekirja esitamise juures tekkivad formaliteedid, nagu tolliülemale või tema abi

käest luba saamise palvekirja registreerimine sekretariaadis, üleandmine laevade ja ladude ülevaatajale, viimase poolt ametnikkude ja valvurite määramine jne., võtavad palju aega, kuna teadaannete sisseandmise talitus palju lihtsam on. Iseäranis raske on palvekirja läbiviimine korradel, kus ületunnitööde töötada tuleb välisrajoonides, nagu Böckeri tehastes. Paljudel korradel tuleb ette, et ületunnitöö tarvidus selgub alles hariliku töötaja lõpul, seepärast oleks soovitatav, et niisugustel juhtumistel loa võiks ka kohapeal olev ametnik anda.

Tollisises korras võiks ju jääda teadaannete esitamine laevade ja ladude ülevaataja või tema abi poolt tolliülemale, kuid sellega ei peaks kaupmeeskonnal olema tegemist, kuna tolliülem või tema abi on raskelt kättesaadavad, mis pealegi nõuaks palju aega mõlemalt poolt.

Edasi tuleks määruses ületunnitööde luba saamiseks esitatavat kirja mitte palvekirjaks, vaid lihtsalt teadaandeks nimetada, sest palvekirjadelt nõutakse tempelmaksu. Kuna ületunnitööde nõutamine kuulub tolli sisemisse korraldusse ning kannab puhtkaubanduslikku iseloomu, siis

peaksid üldse need teadaanded tempelmaksust olema vabad.

Erakorraliselt kiiretel juhtudel, nagu avari, punkerdamine jne, tuleks ületunnitööde lubaandmise õigus anda ka korrapidajale ametnikule, kes, muidugi, sisemises korras oma ülemust informeeriks.

Ühtlasi tuleks kindlasti läbi viia põhimõte, et laevade vastuvõtmine ja ärasaatmine üldse ei tohiks käia ületundide arvele, ka mitte lõunavaheajal kella 11—12, samuti ka see, et teata-

vad lihtsamad tööd sadama peale harilikku tööaja võiksid käia tollivalvuri valvele, nagu: punkrisüte pealevõtmine, plankude, laudade, metsamaterjali ja üldse partii-kaupade laadimine või lossimine.

Lõppeks tuleks tingimata läbi viia määrus, et toidumootor pealevõtmine laeva võiks sündida ilma tolliameti erilise loata tollivalvuri loal, kuna toiduainete väljavedu meil tollivaba ning lubade nõutamine alaliselt rahulolematust ja tüli on tekitanud.

Saksa uus tulumaksuseadus.

Vann. adv. Aleksander Kann.

(Algus K.-t.-k. Teatajas nr. 5.)

Edasi leiame Saksa seaduses kulud ja väljaminekud, mis kuuluvad mahaarvamisele tuludest. Need on jagatud kolme liiki: korrashoiukulud, erimaksud (Sonderleistungen) ja võlgade pealt makstavad protsendid j. n. e., mis vahetumalt ei ole seotud ühegi tululiigiga, arvatakse maha aga üldtulust. Piiratud maksukohustuse juures ei võeta erimakse üldse arvesse, kuna korrashoiukulud ja võlaprotsendid kuuluvad vaid siis arvestamisele, kui nad majanduslikult on seotud maksustatavate tuludega (§ 15, lõige II).

1) Korrashoiukulud on kulutised sisetulekute saavutamiseks, kindlustamiseks ja alalhoiuks (§ 16, lõige I). Korrashoiukulude alla kuuluvad ka sõidukulud oma elukoha ja ettevõtte asupaiga vahel (§ 16, l. IV), kulud töövahendite ja tööriiete soetamiseks (§ 16, lõige V). Kulud esemete soetamiseks, mille kasutamine on määratud pikema aja peale, ei või aga tervelt arvata maha tuludest, vaid kuuluvad mahaarvamisele sedamööda, kuidas nad vastu peavad ja vananevad (amortisatsioon), lausub § 16 lõige II-ne.

2) Erimaksud, mis kuuluvad mahaarvamisele üldtulust, on järgmised (§ 17, lõige I):

a) sissemaksud haige-, õnnetuste vastu kindlustamise, teenijate-, invaliidide-, leskede-, vaestlaste- ja paiukitekassadesse;

b) sissemaksud matusekassadesse maksukohuslase enese kui ka tema perekonnaliikmete eest;

c) kinnistuspreemiad, mis maksukohuslase enese kui ka tema perekonnaliikmete eest, kes iseseisvalt ei kuulu maksustamisele, surma- või teatava aja peale kindlustamise eest makstakse;

d) kulutised maksukohuslase elukutse edasiarendamiseks;

e) põhiseaduse art. 187 nimetatud maksud.

f) maksud avalikõiguslikele kutse- või majandusorganisatsioonidele, kui need ei taotle vahetult majanduslikke sihte (kaubanduskojad j. t., aga mitte poliitilised ühingud). Siia kuuluvad ka muud asutised (nagu kirik);

g) kulutised maksukohuslase jaoks haige-, toetuse- ja hüvangukassadesse (tööandjate poolt loomulikult).

Mahaarvamised, mis näidatud lit. a—d all, ei või ulatuda aastas kokku üle 480 Sm. See summa tõuseb abielumehele 100 Sm. võrra naise ja iga lapse kohta eraldi (§ 17, lõige II-ne).

3) Võlaprotsendid, millele on võrdsed rendid ja pikemaajalised korduvad kooramatised, kui need määratud kindlaks erilise eralepingu alusel või makstakse avalikõiguslikele asutistele ja kui nad sealjuures ei esine korrashoiukuludena, kuuluvad mahaarvamisele üldtulust (§ 15, lõige I, p. 3). Maksud, mis on vabatahtlikud või mis on tingitud seaduse nõuete kohaselt ülalpidamiseks, nagu näit. väljaspool abielu sündinud lapse ülalpidamiseks makstavad summad, ei kuulu aga üldse mahaarvamisele tulust (§ 40 p. 3).

Siis ei kuulu mahaarvamisele rahasummad, mis on kulutatud eriti:

a) varanduse suurendamiseks, ettevõtete laiendamiseks, võla kustutamiseks, niipalju kui need kulutised ei esine korrashoiukuludena;

b) maksukohuslase enda ja ta perekonna ülalpidamiseks;

c) isiklikud maksud, eriti tulumaks ja varandusmaks.

B) Tulumaksu arvestamine kulutiste järele.

Vene 6. apr. 1916. a. seadus maksustas deklareeritud tulude järgi, okupatsiooniaegsed tulumaksumäärad (§ 18) nägid ette tulumaksu määramise väljaminekute ja eluviiside järele,

meie Eesti maksev tulumaksuseadus (§ 48, lõige II-ne) lubab tulumaksustada „väljaminekute“ järele, kui kogutud andmed ei peaks olema küllaldased ja maksumaksja sealjuures ise ei esita oma tulude kohta deklaratsiooni.

Saksa uus 10. aug. 1925. a. seadus sarnleb meie ja okupatsiooniaegsele seadusele. Ta lubab maksustada maksukohuslast kulutiste järele, kui maksukohuslase eluviis lausa erineb teatud tulust. Sakslased ise nimetavad sellast maksustamist võraks elemendiks oma tulumaksuseaduses (v.: Hollaender, sissejuhatus 10. aug. tulumaksuseadusele, ja prof. dr. H. Rheinstrom ja Max Riederer von Paar, Die direkten Reichsteuern, lhk. 37). Maksustamine väljaminekute järele, nagu meil, või kulutiste järele, nagu Saksamaal, on muidugi arusaamatus tulumaksu seisukohast asjale vaadatuna, sest üldprintsibi järele on maksuobjekt tulu, aga mitte eluviis, väljaminekud, kulutised. Maksustamist kulutiste järele võib seepärast võtta ette harukordadel. Tulumaks kulutiste järele leiab Saksamaal aset Saksa seaduse järele: Kui piiramatult maksukohuslase kindlaks määratud tulu seisab lausa vastolus tema kulutisega, siis võib seda võtta tulu asemel maksu aluseks, olgu siis, et maksukohuslane teeb tööks, et kulutab rahasummasid, mis seaduse järele maksuvabad (§§ 8, 9, 40 p. 3), või kulutab rahasummasid, mis teiste maksukohuslaste poolt maksustatavad (§ 40 p. 3), lausub § 49, lõige I.

Poola-Saksa kaubalepingu läbirääkimiste ümber.

Kaubalepingu läbirääkimised Saksaga on praegu Poolas aktuaalseks küsimuseks, millest palju räägitakse ja kirjutatakse. Juhitakse tähelepanu selle kaubalepingu läbirääkimistega seotud raskustele nii majanduslikul kui ka poliitilisel alal.

Saksa poolt 1925. a. alatud kodusõda Poolaga ei täbanud märki, kuna ta selle asemel, et Poolat murda, sundis teda tegema suuri pingutusi oma majandusaparaadi ümberkorraldamise alal. Saksa, sulgedes piirid Ülem-Sileesia sõele ja rauale, tahtis seega Sileesia asetada väljapääsmata raskustesse, püüdes Poolat kompromiitida ning näidata, et Ülem-Sileesia Poola piirides upub oma toodangusse. Kuid saavutused olid otse vastupidised. Sileesia tööstus liitus muude Poola maaosade tööstustega. Tänapäev on olemas ülemaaline raua-sündikaat, ülemaaline raua mäetööstuse kutse esinduslik ühing. Sileesia tööstus liitus Poola muude maaosade majanduseluga mitte ainult majanduslikult, vaid ka

Kulutiste all tuleb mõista maksukohuslase enda ja ta perekonna ülalpidamise kulusid, samuti esemete soetamiseks äratarvitatud rahasummasid, kui need esemed ei kuulu varandusmaksu alla (§ 49, II-ne lõige).

§ 49 lõike II-se järele ei kuulu kulutiste juure rahasummad, mis antud välja:

a) kaasavaraks ja laste elu sisseeadmiseks, niipalju kui need ei ületa maksukohuslase elujärjele vastavat piiri;

b) võlaprotsentide, rentide ja kestvate koorimatiste tasumiseks § 15-da lõike I-se p. 3-da mõttes (vaata: ülalpool);

c) erimaksudeks § 17 mõttes (v.: ülalpool), niisama ka maksudeks teaduse, kunsti, kiriku, heateo ja teistele otstarvetele;

d) tulu-, varandus-, maa- ja tööstusmaksude tasumiseks;

e) arstirohtudeks ja muuks tervislikuks otstarbeks.

Edasi seletab sama §-i lõige V, et kulutiste järele võib maksustada vaid siis, kui need on vähemalt poole suuremad kui tulu. Ei saa ka maksu võtta kulutiste järele, kui maksukohuslane tõestab, et ta elab oma kapitalist, mis aga kolme viimase aasta jooksul on kuulunud maksustamisele. Selle §-i lõige 6 näitab, et kulutiste järele maksustamine võib leida aset vaid siis, kui maksukohuslase kulutised ületavad 15.000 Saksa marka.

ideeliselt. Tollisõda pidi tõendama, et Poola Versailles'i lepingu piirides ei ole mõeldav, et tema läänepiirid on kunstlikud ning nõuavad revideerimist. Selle vastu aga ei võinud miski Poola piire kindlustada nii hästi kui tollisõda Saksamaaga.

Olles ära lõigatud Saksa transiitteedest, pidi Sileesia uute raudteeliinidega merega ühendatama, mis kutsus esile Euroopa ajaloos seni kuulmata intensiivsuse uue Poola sadama ülesehitamises ning Danzigi arenemise alal. Tänapäev lossib Danzig kolm korda enam kaupu kui enne maailmasõda. Gdynia läbikäik moodustab juba 80 % Danzigi läbikäigust 1924. a. Isegi poolametlik Saksa rahvuslik „Der Heimatsdienst“ (nr. 3 — 1928. a.) tunnustab, et „Poola töötahe on mitte millestki edule loonud kindla aluse, mis väärrib tähelepanu ning imestust“.

Kolmandaks põhimõtteliseks tollisõja saavutuseks võib nimetada Poola industrialiseerumise edu. Saksa kaupade vähema juurevoolu tõttu

kujundas end Poola tööstus ümber; ta moderniseerus, muutus mitmekülgsemaks oma toodangus, kohanedes siseturu nõuetele; nii tõusis üiu- ja elektrotehnilise tööstuse toodang kolmekordselt. Metallitööstus areneb ja võtab oma alla ikka suurema toodangupõllu, soodsalt areneb valmisriide, trikootaashi- ning muu tööstus.

Kui kolm aastat tagasi mitte ainult Saksa maal, vaid ka Poolas vaadati Poola ja Saksa kui üksikeist täiendavate riikide peale põllumajanduse ning tööstuse alal, siis domineerib praegu isegi Saksa avalikus arvamises see vaade, et Poola ja Saksamaa on ühesuguse majandusstruktuuriga riigid. Saksa — see on tööstuspõllumajanduslik riik, Poola aga — põllumajanduslik tööstusriik.

Ja isegi praegu, vaatamata tollisõjale, kestavad Poola-Sileesia kaubasuhted edasi, mõlema riigi kaubaläbikäik kahanes vähe, kuid see, mis Poolale Saksamaalt tarvis läheb, pääseb Poolasse. Vaatamata tolliraskustele tarvitab Poola Saksa masinaid, aparate, elektrotehnilisi riistu, kommunikatsioonibinaid, keemiaaineid, paberit, mulda ning materjale. Samuti on Poola terve rea kaupade alal oma positsiooni hoidnud

alal Saksa turul, näiteks igasugused toiduainete-artiklite, loomaproductide ja puu alal.

Poola kaotas Saksa turu oma sõele, kuid tasandas seda kadu ekspordiga teistesse riikidesse ning praegu asub Poola sütt eksporteerivate Euroopa riikide hulgas kolmandal kohal. Samuti ei tunne Poola Saksa turu puudumist oma metallidele, põllumajandusartiklitele ning loomaproductidele.

Üksik suurim eksportharu, mis rahuldust ei leia, on kariloomad ja sealiha. See on tähtis positsioon Poola põllumajandusele, eriti väikepõllupidamisele.

Enne tollisõda oli Poola üldimport 2 ja poole miljoni zl. ümber, milles Saksa osa umbes 40%. 1927. a. kasvas Poola sissevedu 2900 milj. zl., kuid Saksa osa selles sisseveos vähenes 25 %-ni. Kaubaleping enamsoodustusklauseliga võiks Saksa sissevedu Poolasse tõsta umbes 400 miljoni ümber.

Kui läbirääkimisi oleks peetud puhtmajanduslikul platvormil, oleks Poola-Saksa leping juba ammugi jõudnud lõpule, sest et suur loomulik baas vastastikku kaubasuhte pidamiseks on olemas.

Eesti mineraalvaradest.

Ölikivi (kukersiit).

Uurimisel selgunud tootusvääriiline pindala 2470 km². Võttes keskmiseks toodanguks 1,5 miljoni tonni ruutkilomeetrilt, saame tagavara hulga umbes 3700 miljonit tonni.

Antud kontsessioonideks:

13 isikule ja seltsile	47.595 ha
5 isikule tagavaramaad	23.000 „

Kokku 70.595 ha

Uurimiseks (6 isikule ja seltsile)	69.150 ha
Riigi põlevkivitööstusele	68.000 „

Üldse kokku 207.745 ha

Vaba ölikivi sisaldav maa-ala 400 ruutkilom.

Kaevandused on avanud ja saavutanud järgmises tabelis näidatud toodangu (meeter-tonnides) :

Aastad	Riigi põlevkivitööstus	A./Ü. „Kütte Jõud“	Eesti Kiviõli A./Ü.	Vanamõisa kaevandus	A./S. „Port-Kunda“ tsemendivabr.	Kokku
1918—1919	9.648	—	—	—	—	9.648
1920	46.125	—	—	—	—	46.125
1921	95.527	—	—	—	—	95.527
1922	138.932	—	3.200	—	—	142.132
1923	206.000	—	6.600	3.340	—	215.940
1924	227.645	—	1.713	712	—	230.070
1925	238.658	25.081	15.625	8.740	—	288.104
1926	334.130	48.458	37.414	7.677	4.040	431.719
1927	255.951	87.647	30.184	3.568	20.265	397.609
1928	318.463	82.283	19.334	215	25.921	446.216
Kokku:	1.871.079	249.469	114.070	24.246	50.226	2.303.090

Ölivabrikuid on ehitatud:

- 1) Riiklik põlevkivitööstus,
- 2) Rootsi rühm „Eestimaa Õlikonsortsium“ Sillamäel — Türsamäel,
- 3) „Eesti Õlikivi Aktsiaühisus“,
- 4) Vanamõisa kaevanduse rentnik „M. E. Oil Syndicate Ltd.“

Kolm esimest vabrikut on praegu käigus: riiklikul tööstusel 100 tonni õlikivi läbilaskega päevas (töötab ainult kolm retorti), rootslastel umbes 250 tonni läbilaskega ja „Õlikivil“ 50 tonni läbilaskega päevas; Vanamõisa vabrik seisab.

Riiklik tööstus müüs tooresõli peaaegselt imbutusõlina; osa õlist töötas ta ümber asfaldiks ja pigiks (Estobitumen). Praegu on sõelumisel küsimus, kas ei tasu ennast bensiini valmistamine, sest selle produkti siseturu mahutus on küllaldaselt suur, et paigutada temasse ka riigi põlevkivitööstuse toodangu, rootslaste toodangu kõrval. Kui kalkulatsioonid selle kavatsuse kasutoovust näitavad, tuleb muretseda bensiinivalmistuse sissesead.

Rootslaste „Eesti bensiin“ on juba rohkesti tarvitajaid leidnud, milleks kaasa aitab ka see, et tema müügihind on liitritl 2 senti odavam kui välismaa bensiinil.

„Eesti Õlikivi A.-Ü.“ bensiini siseturul müügil pole ja on kavatsus teda välismaale saata.

Tööliste keskmine arv 1928. a. viimasel veerandil oli: riiklikus põlevkivitööstuses 1265 inimest, eraõlikivitööstuses kokku 377, ilma rootslaste õlivabrikuta, kus tööl kuni 60 inimest.

1929. aasta kavades on ette nähtud umbes sama töötempo ja tööliste arv.

Vosvoriit.

Sellel alal tegutseb ainult üks kontsessioonäär: A.-S. „Eesti Vosvoriit“, kelle aktsiate enamused riigikassa käes. Kontsessiooni ala 200 ha, tagavaramaa 833 ha.

Tema tegutsemisest annab tunnistust toore vosvoriidi toodangu ja müügi tõus:

	Saadi	Müüdi rikastatud kaupa.
1928. a.	304	?
1924. „	—	?
1925. „	2.046	173,7
1926. „	4.054	662
1927. „	3.575	792
1928. „	6.859	1.450

On olemas oma maa-alune kaevik ülgastes ja kuivatise, sõelumise ja jahvatuse sissesead, samuti oma sadamasild.

Vosvoriidi tarvitajateks on sisemaa ja 1928. aastast peale ka Soome. Praegu on kaalumisel kaevanduse ja vabriku laiendamise kava.

3. Kips

Töötab ainult A.-S. „Gips“, kelle vabrik Irboska raudteejaama juures ja kellel kontsessiooniks 8,05 ha maad.

Toodangu areng on järgmine:

1928. a.	5.157 t.
1924. „	7.074 „
1925. „	3.910 „
1926. „	4.828 „
1927. „	12.172 „
1928. „	7.982 „

Kipsil on turg sisemaal ja Soomes.

4. Tulekindel savi.

Põlva kihelkonnas, P. Matzi kontsessioonil, pindala 100 ha, on üles antud järgmine toodang:

1924. a.	134 t.
1925. „	102 „
1926. „	225 „
1927. „	364 „
1928. „	271 „

Leiukohas on tõesti olemas tulekindlat savi ja ta võiks siseturul veel rohkem tarvitust leida.

Teine kontsessioonäär K. Veinberg, Petserimaal, pindala 10 ha, ei ole veel tööstust arendada suutnud.

„Marmor“ ja dolomiit.

Kontsessioon on A.-S. „Eesti Marmoril“ Saaremaal; pindala 840 ha. On lõhutud lubjakivi, osalt marmoritaolist, 1927. a. 690 tonni ja 1928. a. 13.402 tonni, mis müüdüd keemiatehastele, peaaegselt Saksamaale, kuid ka kodumaale (puupapivabrikud) ja Soome.

Uurib marmoritaolise lubjakivi lademeid (ja on ka mõned proovid saatnud välismaale) O.-Ü. V. Reinok ja Ko.

Vosvoriidi, kipsi, tulekindla savi ja marmori tööstuses kokku on keskmiselt 275 töölit.

Järve mergel.

Kontsessioon J. Viiderfeldt'i nimel (Valge järv Läänemaal) püsib. On kasutatud pisut mergelit põlluväetiseks ja on käimas katsed tarvitada seda ainet lisandusena keraamikatööstuses.

Kontsessioneerimata maapõuevaradest on nimetada klaasliiv, mida veetakse Petserimaalt, ja lubjapaaas ehituskivideks, tsemendiks ja lubjaks põletamiseks.

Mineraalvarade uurimiste alal on läin. a. lõpetatud kipsi lademetete uurimine. Tulenusena võib märkida enamalt tuntud kipsisaldava ala laienemist, kuid samuti ka äratundmist, et kipsilademetes leidub palju tühje kohti, kust gips kadunud — välja uhitud. Praegu on kaimas puurproovide uurimine.

Tulekindla savi uurimist Võrumaal toimetati niipalju, kui lubas vihmane suvi; käidi läbi kõik devoonsavi leiukohad ja võeti proovid. Paremate proovidega tehti põletamiskatseid, kuid sulatamistemperatuur ei tõuse ühelgi 1500

kraadini. Nii ei ole uurimine annud uusi tulekindla savi leiukohti. Kuid mõnest leiukohast saadava saviga tuleb teha tänavu puhastamiskatseid. Võib olla, laseb savi kergesti enesest eraldada tulekindla osa.

Ehituspae-murrud on osaliselt uuritud, ja on kavatsus ehituskivide uurimisi laiendada kõigi tuntumate leiukohtade peale.

Peale selle on kavatsus uurida tinaläike lade-meid Põltsamaa kandis ja täiendada üksikasjas mõne savi-leiukoha tundmist.

Kaubandus-tööstuskoja teateid.

V sektsiooni täiskogu koosolekult 11. märtsil 1929. a.

Ühel häälel vastu võetud resolutsioon riigikogule esitatud käsitöö kutseesinduse seaduseelnõu kohta.

Sektsiooni täiskogu koosolekust võtsid osa sektsiooni täiskogu liikmed Tallinnast, Tartust, Rakverest, Valgast, Paidest ja Viljandist.

„Läbi arutades Riigikogule esitatud käsitöö kutseesinduse seaduseelnõu leiab V sektsiooni täiskogu, et seaduseelnõu ei ole vastuvõetav kesk- ja väiketöösturitele järgmistel põhjustel:

1. Käsitöö kutseesinduse seaduseelnõu näeb ette käsitöökoja ellukutumise, millest sundlikult osa võtaksid ka kesk- ja väiketöösturid, milleks aga ei ole mingisugust tarvidust, sest kesk- ja väiketöösturitel on juba oma esindus Kaubandus-tööstuskoja V sektsiooni näol, kes lahendab kesk- ja väiketööstusesse puutuvaid küsimusi ja nende nimel arvamisi avaldab.

2. Iseseisva käsitöökoja ellukutumine ja ülalpidamine nõuab palju suuremaid kulusid, kui Kaubandus-tööstuskoja V sektsiooni ülalpidamine. Iseseisva käsitöökoja ülalpidamise kulude katmiseks tarvilised summad peavad maksude näol tulema niikuini kõrgete maksudega koormatud kesk- ja väiketöösturilt, sest nii kaua kuni selgusetuks jääb, keda tuleb pidada iseseisvaks käsitööliseks ja seaduses ei ole ette nähtud korda, mis kindlustaks nende käest maksu kättesaamist, ei ole loota, et käsitöölistel tuleks iseseisva koja heaks maksusid samal määral, mil määral iseseisva koja kulud suuremad V sektsiooni kulu-

dest. See aga, et kulude suurendamine kaasa tooks ka mingisuguseid paremusi, ei ole millejagi põhjendatav.

3. Käsitöö kutseesinduse seaduseelnõu alusel valitakse käsitöökoda kaudse valimisviisi järele; Koja V sektsiooni valimine on otsekohene.

4. Kaubandus-tööstuskoja V sektsiooni alajaotuse kava teostamine on otstarbekohasem kui käsitöö kutseesinduse seaduseelnõus ettenähtud organisatsioon; V sektsiooni alajaotuse kava teostamine nõuab väikesi kulusid, mis ei suurenda kesk- ja väiketöösturite maksu Koja heaks ja ei koorma iseseisvaid käsitöölisi mingisuguse mak-suga.

V sektsiooni täiskogul ei ole midagi selle vastu, kui iseseisvatele käsitöölisele ellu kutsutakse käsitöökoda, mille liikmeteks oleksid kõik ilma äritunnistusteta tegutsevad käsitöölised. Samuti pole V sektsiooni täiskogul midagi ka selle vastu, kui iseseisvad käsitöölised osa võtaksid V sektsiooni töösturite kogude kaudu neil alustel ja õigustega, mis V sektsiooni poolt väljatöötatud töösturite kogude põhikiri neile kindlustab.

V sektsiooni täiskogu peab tarviliseks, et käesoleva küsimuse otsustamise juures võetakse arvesse kesk- ja väiketöösturite seadusliku esinduse, s. o. Kaubandus-tööstuskoja V sektsiooni, seisukohta. Kui tarviliseks osutub Kaubandus-tööstuskoja seaduses ja juhatuskirjas ette võtta muudatusi ja läbi viia Koja sektsioonide sisemises asjaajamises ümberkorraldusi, siis võiks seda ette võtta ainult arvesse võttes Koja või vastava sektsiooni arvamist ja teostada seda Koja juhatuskirjas ettenähtud korras.

Miks peavad rannasõidulaevad ja üldse laevad jääma välja sundusliku haiguskindlustuse seaduse alt.

Kuna laevasõiduringkondadel ei ole võimaldatud võtta osa riigikogu sotsiaalkomisjonis arutusel olevast „haiguskindlustuse seaduse“ arutamisest, siis avaldame alljärgnevad seisukohad seaduse osa kohta, mis käsitleb laevasõitu, võttes arvesse, et laevasõidu töötajad on koguni erinevad ja on üldiselt vähe tuntud.

Seaduse eelnõu § 5 p. 5 järele jäävad seaduse alt välja: „kaugesõidulaevade“ meeskonnad.

See mõiste on ebatäpne, sest seletuskirjas on öeldud, et välja jäävad välismaaga ühendust pidavad laevad. Sääraste laevade mõiste on määratud kindlaks „Kaubalaevade deki juht- ja meeskonna sõiduseaduses“ R. T. nr. 115 1927. a. § 4, mille järele välismaaga ühendust pidavate laevade hulka kuulub kolm laevade liiki, nimelt:

p. 2. „Kohaliku sõidu laevad“, — kuna nad käivad peale randade ka veel Soome ja Läti sadamais.

p. 3. „Ligisõidulaevad“, mis liiguvad vaid kõigis välisadamais kogu Baltimeres, Daani väinades ja Norras.

p. 4. „Kaugesõidulaevad“, mis liiguvad veel ka gemale.

Ainult kodumaa vetes liikuvateks laevadeks on p. 1 all toodud: „Sisesõidulaevad“, mis liiguvad riigi sisemistel veeteedel ja meredel 10-miililises piirkonnas randadest arvates.

Sellega, kui tahetakse haiguskindlustuse seadust viia kooskõlla seaduse mõttega ja seletuskirjaga, peaks § 5 p. 5 redigeerima järgmiselt: „laevade meeskonnad, peale sisesõidulaevade“ (kaubal. deki juht- ja meesk. sõidusead. Riigi T. nr. 115 1927. § 4 p. 1).

Sellega oleks ka lahendatud kaugemate rannasõidulaevade (väljaspool 10 miili) küsimus, mille viimine haigekassadesse oleks mõttetu ja koormav mitte üksi laevaomanikkudele, vaid ka laevameestele, kelle tasu arvele lähevad kinnitusrahad, järgmistel põhjustel:

1. Säärased rannasõidulaevad käivad tihti ka välismaadel, näiteks: Kihnu või saarte laevad Soomes, Rootsis, Riias, kus viibivad nädalate kaupa, mil haigekassa kasutamine oleks täiesti võimatu.

2. Säärased laevad, liikudes isegi ainult ko-

dumaa randade ja sadamate vahel, on harilikult 30—50% ajast merel, aralõigatult kuivast maast, kus laev ise peab andma abi ja haigekassat ei saa tarvitada.

3. Meie rannasõidu-, õigemini kohaliku sõidu, laevastik seisab koos umb. 250 väiksemast purjekast, mis pillatud laiali küladesse meie üle 2000 km. pikkusel rannajoonel. Laeva juhtijateks on harilikult omanikud või osanikud, meesteks aga suuremal osal juhtudel perekonnaliikmed või kaasosanikud, kus sunduslik kindlustus muutuks mõttetuks.

4. Laevade meeskonna kitsaid elutingimusi, alalist liikuvust paljudes haigekassade rajoonides, samuti ka madalat hariduslikku taapinda arvesse võttes teeksid laevajuhtide haigekassadesse aruandmised, rahasaatmised ja kassade kaudu ravitsemised palju sekeldusi ja arusaamatusi.

5. Alles aasta tagasi riigikogu poolt vastuvõetud „Meremeeste seaduse“ § 27 jne. järele kindlustati laevaomaniku kulul laevameestele prii arstimine ühes ülalpidamisega, prii matmine ja isegi arstimine ja kojusaatmine teenitusest vabastamisel — just samas ulatuses, nagu see on maksev Skandinaavia riikides ja Soomes.

Kui nendes riikides saadakse läbi säärase kindlustusega, kus tegemist moodsate, kallite laevadega ja äriliste ettevõtete kaudu asjaajamisega, siis seda rohkem peaks see esialgu aitama meie rannasõidus, mis kannab võrreldes pöpside või käsitööliliste ilmet.

Isegi „Meremeeste seaduse“ kaudu pandud kohustused tunduvad meil rasketena, eriti arvesse võttes rannasõidulaevade rasket seisukorda, mis näib seda rahva tegevusharu viivat väljasuremisele. Ei ole riiklikult tark seisukorda ülejõu käivate keeruliste sotsiaalkorraldustega viia meeleheitmiseni — sellega kaotavad vaesed rannaelanikud oma viimase elamisvõimaluse ja leivaraasukese.

6. Peale „Meremeeste seaduse“, mis kindlustab laevameestele arstimise, maksavad laevad sadamais veel n. n. „arstimaksu“, mille eest suuremais sadamais on kindlustatud ka prii ambulatoorne abi. Peale selle maksavad laevad ja meremehed aasta tagasi maksuma pandud „Meremeeste kodu“ seaduse järele meremeeste eest hoolitsemiseks

„tonnaažimaksu“ ja mehed 1 % palgast.

Kui lisaks nendele kohustustele tahetakse laevade suhtes veel panna maksma 6 % haigekassamaksu, mida, nagu nägime, pealegi ca 50 % ajal kasutada ei saa, siis oleks see täiesti ebapraktiline ja ülekohtune laevanduse koormamine, mis ei arvesta laevasõidu iseärasustega ja seal praegu juba läbi viidud korraldustega, mis ulatuvad sama kaugele kui Skandinaavias.

Ka sisesõidulaevad peaksid sünduslike üldhaigekassade alt välja jätma.

Eeltoodud põhjenduste p. p. 3, 4, 5 ja 6 on maksvad ka sisevete ja sisesõidulaevade kohta, mis Eesti ajal seadustes on ühtlustatud merilaevadega (Vene ajal käisid koguni erireeglite alla). Ja kui ka nende laevade meeskonnad on kindlustatud „Meremeeste seadustega“, siis, et hoida ära asjata dualismi ja koormamist, oleks õigem ka need jätta välja, nagu on põhjendatud nõudmise esitanud meie kaudu kõik sisevete laevanõudjad.

Lõplikult tuleks vastavalt seaduse eelnõu redigeerida § 5 p. 5 Laeva meeskonnad merel ja sisevetel, kes haiguse puhul abi saavad „Meremeeste seaduse“ („R. T.“ nr. 28, 1928.) alusel.

Kursused ka rohu- ja värvi-kaupmeestele.

Paralleelselt kauba tundmaõppimise kursustele igasugu teise kauba alal korraldab Koda kursused ka rohu- ning värvi-kaupmeestele, kuhu kututatakse lektoriks hra Lauenstein, kes on lõpetanud Saksamaal rohuteaduse akadeemia.

Piimapoe asjus.

Kaubandus-tööstuskoja III sektiooni büroo oma koosolekul on üles võtnud küsimuse sammude astumiseks, et linna uus sundmäärus piima ja piimasaaduste müügi-kohtade asjus mitte 1. juulist s. a. maksma ei hakkaks, sest seni on ainult kaks kauplust sundmääruse kohaselt sisse seatud. Ei ole loota, et sundmääruse maksma hakkamise tähtajaks tekiks tarviline arv kauplusi, mis vastaksid sundmääruste nõuetele, ja seepärast on karta, et 1. juulist tekib talkistusi linna kodanikkude piimaga varustamises.

Suvel oodata Eestisse Soome detailkaupmeeste külaskäiku.

Ühenduses K.-t.-koja III sektiooni kuuluvate kaupmeeste osavõtuga Soome detailkaupmeeste ülemaalse kongressiga läinud aastal ja ka tänava, kavatsevad juulikuul umbes 500 Soome detailkaupmeest pärast kongressi lõppu, mis peetakse Helsingis, korraldada ekskursiooni Eestisse.

Siin võtavad soomlasi vastu Kaubandus-tööstuskoja III sektiooni kuuluvad detailkaupmehed. Kavatsetakse ringsõitu ka kodumaa teistesse linnadesse.

Teateid äride registrist.

Veebruarikuu teisel poolel on registreeritud järgmised uued firmad:

1. Juukselõikuse-töökoda „Central“, Hugo Appel, Tallinnas.
2. Voldemar Bock, Narvas, piimapood.
3. Kaseiini- ja kunstsarvetööstus „Rubralith“, H. Braschinsky ja S. Rubinstein, Tallinnas.

C. PETENBERG

Veinikauplus, Börsikelder

Tallinn, Pikk tän. 17

Telef. 16-02

1849-1929

soovitab välismaa ja kodumaa
Veine

Champagner
Emlo Cognac
Likööri
Napsee

ainult kõrgemas headuses

4. S. Gluchovski & K. Salome, Tallinnas, agentuuräri, täisühing; täisosanikud Salomon Gluchovski ja Kasimir Salome.

5. Ida Hirse, Saue v., toiduainetekaupl.

6. Judeikin & Pojad Võrus, riide- ja pudukauplus.

7. Julie Jürgenson Kuresaares, hotell „Kuld Oda“ ja segakauplus.

8. H. Jürgenson & Ko Tallinnas, raua- ja koloniaalkaupade, masinate ja nende osade kauplus, usaldusühing, täisosanik Hans Jürgenson.

9. Koloniaalkauplus Mavra Kull Harku vallas.

10. E. Peterson & P. Espenberg Haapsalus; riide-, pudu-, valmisriiete- ja saapaäri.

11. Villatööstus „Overland“, Aug. Rakfeldt, Ambla val.

12. B. Schmidt Vohnja v., jahuveski ja villatööstus.

13. K. Simon, saun ja puumassivabrik, Kodaso v.

14. Aleksander Tamm, Tartus, ehitustööd.

15. Sirmipood Johannes Teki, Sakri v.

16. Madis Tondi, Pääskülas, toiduainetekauplus.

Veebruarikuu teisel poolel tegevuse lõpetanud firmad:

1. P. Hirse, Saue v., Harju m., toiduainetekauplus.

2. S. Gluchovski Tallinnas, agentuuräri.

3. Juukselõikuse-töökoda „Central“, J. Taar.

4. Jaan Bock, Narvas, piimapood.

5. Voldemar Ritsing, Võõpsu alev, segakauplus.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Saksa sammud Baltimere läänepoolse osa jäätakistuste kõrvaldamiseks.

Teatavasti pööris Kaubandus-tööstuskoda Danzigi, Stettini ja Hamburgi kaubandus-tööstuskodade ja teiste majandusorganisatsioonide poole ettepanekuga astuda samme selleks, et anda mõjuvamat abi muu hulgas Kieli kanalis ja selle ümbruses kinni olevatele laevadele ja laevatee lahtitegemisele Baltimerre, soovitades rendida mõjuvamaid jäämurdjaid.

Nagu nüüd Saksa reederite ühing Hamburgist ja Kieli kaubandus-tööstuskoda Eesti Kaubandus-tööstuskojale teatab, on Saksa poolt Vene jäämurdjate rentimise kaudu astutud samme laevatee avamiseks Baltimerre läbi Kieli kanali.

Nimelt on renditud jäämurdjad „Jermak“ ja „Truvor“, kelle ülesandeks on esiteks Kieli lahes ja Kieli kanalis kinniolevad laevad aidata lahti ja selle järel laevatee lahti murda. Jäämurdjad on juba asunud tööle ja resultate on varsti oodata.

Meistrite, õppinud tööliste ja tööstusõpilaste seaduse eelnõu riigikogu hariduskomisjonis teisel lugemisel vastu võetud.

Eelnõu kohta tehti sotsiaalkomisjoni poolt rida parandusettepanekuid, millele Kaubandus-tööstuskoja esindaja vastu vaidles, ära näidates, et kui kõik need erilised soodustused tööstusõpi-

LIKÖÖRI- JA NAPSIVABRIK

O./Ü. „EMLO“

Tallinn, Pikk tän. 17, Börsikelder. Telef. 16-02

soovitab eriti:

Konjak: Vieux, Très vieux, Extra.

Liköörid: Crème d'Orange f. Ch., Curaçao, Mandarine, Cherry Brandy etc.

lastele vastuvõtmist leiavad, siis küll loota ei ole, et töösturid selle seaduse alusel õpilasi hakkaksid pidama.

Hariduskomisjon lükkas neil motiividel mõned sotsiaalkomisjoni parandusettepanekud tagasi, eriti just paragraafi, mis määras kindlaks tööstusõpilaste palga alammäärad. Samuti ei võtnud hariduskomisjon vastu sotsiaalkomisjoni ettepanekut, et esimeheks kohalikus töös-
 oskusameti koosseisus, kelle peaülesanne on töös-
 tusõpilaste eksamineerimine, oleks töökaitse inspektor, vaid hariduskomisjon otsustas koosseisus esimehena näha ette tööstusõpilaste kooli juhataja.

Jaan Masmann †.

Jaan Priidiku p. Masmann on sündinud 29. I. 1872. a. Läänemaal, Sooniste vallas Kullamaa kihelkonnas väikemõldri kohapidaja pojana. Maal elades oli ta Nissi karskuse seltsi ellukutsumise juures tegev, sest kadunu oli kaaine, karskete eluviisidega ja sel puhul ka üks agaramatest karskustegelastest. Aastat 30 tagasi asus J. Masmann elama Tallinna, kus kaupmehe ameti omale elukutseks valis, missugusel alal kuni seni ajani on tegutsenud, viimased 20 aastat Nõmmel oma majas. 1917. a. oli ta Nõmme toitluskomitee liige ja 1918.—1919. a. sama komitee esimees. 1920. a. oli Nõmme Rahukoguduse asutaja ja pani aluse Nõmme koguduse iseseisvusele; nägi palju vaeva enne, kui tema idee ükskord täide läks ja Nõmme kogudus Keila koguduse alt iseseisvaks tunnistati. Kadunu võttis agaralt kirikuelust osa, oli Nõm-

me Rahukoguduse kauaaegne kirikunõukogu esimees ja liige.

1925. a. oli Tallinna kaupmeeste seltsi „Ühenduse“ asutaja liige ja Nõmme kaupmeeste huvide kaitse otstarbel 1926. a. uks „Nõmme Kaupmeeste Ühingu“ asutajatest, missuguse ühingu esimeheks kuni seni ajani oli. J. Masmann valiti 1925. a. Kaubandus-tööstuskoja liikmeks, kus teda tema laialdaste kogemuste pärast kaubanduse alal Koja väikekaubanduse sektsiooni büroo liikmeks seati, kellena kadunu kuni viimase ajani suure südidusega väikekaupmeeste üldasja eest võitlejana tegev on olnud.

Olgu maamuld Sulle kerge, mälestus Sinust püsib Sinu seniste kaastööliste seas edasi!

Laevaomanikkude ühingu aastapeakoosolek 3. märtsil s. a.

3. märtsil s. a. oli laevaomanikkude ühingu aastapeakoosolek, kus oli esitatud umb. 90% Eesti tonnažist.

Nagu aruandest selgus, on aasta jooksul ühing arendanud õige intensiivset tegevust, võttes seisukohti õige paljudes küsimustes, mis puudutavad vahekorlade reguleerimist laeva ja meeskonna vahel. Samuti on tegutsenud laeva-
 sõidu üldküsimuste lahendamise ja kaubalaevastikule arenemise võimaluste soetamise alal. On olnud tihedamas kontaktis teiste maade laevaomanikkude ühinguga. On astunud rida samme laeva juhtkonna puuduste kõrvaldamiseks.

Aruanne võetakse vastu, samuti kui 1929. a. tegevuskava, kus muu hulgas on ette nähtud veel tihedam laevaomanikkude organiseerimine koh-tadel.

Kinnitatakse meremeeste palganormid 1929. a. peale, mis saadetakse laiali kõikidele laevaomanikkudele.

Ühingu juhatuse ja revisjoni komisjoni valitakse 1929. a. peale: h-rad H. Neuhaus, J. Loosberg, kapt. Altenbrun, A. Vielhaack, A. Horst, A. Kalm, J. Rang, G. Sergo, A. Utov, A. Kook, kapt. Onno ja E. Seim.

Ühingu liikmemaks määratakse kindlaks auru-
 rikuilt 2 senti br. reg. tn. ja purjekailt 1,5 senti. Ühing jääb endiselt liikmeks rahvusvahelises laevaomanikkude ühingu „The Baltic and International Maritime Conference“ ja võtab osa ka eelolevast Genfi meretöö konverentsist.

Otsustati üksmeelselt eelolevatel riigikogu valimistel ühineda teiste majandusringkondade nimekirjaga, kus kandideeriksid ka laevaomanikkud.

Paldiski kalameeste palve kalapüügi asjus Paldiski sadamas rahuldatud.

Paldiski kalamehed pöörasid Kaubandus-tööstuskoja poole palvega, et Koda astuks samme selleks, et neile talvel lubataks Paldiski sadamas, kui seal laevu ei ole, kalu püüda. Seni olevat Paldiski sadamakapten seda neile keelanud.

Kaubandus-tööstuskoda pööris omalt poolt kirjaga meriasjanduse peavalitsuse poole, paludes kalameestele püüki lubada, tingimusega, et püük laevade sadamasse tulekul katkestatakse ja kalamehed oma püüniste eest ise vastutust kannavad. Meriasjanduse peavalitsus leidis olevat võimaliku vastu tulla kalameeste palvele ning tegi Paldiski tolliülemale, kes ühtlasi täidab ka sadamakapteni kohuseid, korralduse, et viimane kalapüüki ülaltähendatud tingimustel ei takistaks.

Päritolutunnistuste asjas.

Tolliametitele on tehtud korraldus, et Ameerika Ühisiiriikide kaupade kohta on päritolutunnistusena lubatud vastu võtta ka vastavaid, päritolumaa konsulite poolt kolmandas riigis tõestatud laevnikkude deklaratsioone (affidavits-), milles kõik tarvilikud andmed kauba päritolu tõenduseks on. Need tõestatud deklaratsioonid peavad olema viseeritud Eesti diplomaatliku või konsulaaresinduse poolt.

See korraldus on maksev 10. jaan. 1929. a.

Eesti liimitööstusest.

Alus liimitööstusele Eestis pandi juba 1887. a. A.-S. „Richard Mayer'i“ tehases. Hiljem asutati mitu väiksemat ettevõtet liimi valmistamiseks. Praegu töötavad „Tallinna liimi ja kunstväetise tehas“ Tallinnas, „Rakvere liimivabrik“ Rakveres ja O.-Ü. „Amilum“ Tartus. Töötavate isikute üldarv on ligi 50.

Eesti liimitööstuse tähtsamad saadused on naha- ja kondiliim ja kondijahu. Peale selle valmistatakse veel vähemal hulgal kondirasva, sõrajahu j. m. saadusi.

Suurtööstuse ettevõtete toodangut viimase kolme aasta jooksul näitab alljärgnev tabel:

Liimitööstuse toodang (tonnides):	Suurtööstuses valmistati:		
	1925. a.	1926. a.	1927. a.
Liimi	50,3	81,3	65,0
Kondijahu	107,0	199,8	205,2
Muud	7,0	—	81,4

Tarvitati:

Konte	343,4	442,8	443,2
Nahapäri	199,8	301,9	195,2

Kesktööstuse toodangu üle on olemas andmed ainult 1925. a. kohta. Sel aastal valmistati 155,5 tonni kondijahu ja 10,3 tonni liimi ja tarvitati selleks 230 tonni konte.

Eesti liimivabrikute toodang ei suuda täiesti rahuldada siseturu nõudmisi ja liimi veetakse Eestisse ka välismaalt.

Sisseveo suurust näitavad allseisvad andmed:

Naha- ja kondiliim	Sissevedu 1926. a.		1927. a.	
	Tn.	Milj. Emk.	Tn.	Milj. Emk.
Sellest:	16,0	1,2	23,6	2,4
Hollandi	5,5	0,4	5,8	0,6
Inglise	2,0	0,1	—	—
Läti	1,3	0,1	1,8	0,2
Rootsi	2,8	0,2	7,2	0,8
Saksa	4,4	0,4	3,3	0,4
Muud riigid	—	—	5,4	0,5
Kondiliim	37,4	2,8	46,6	3,1
Sellest:				
Hollandi	7,2	0,5	10,7	0,7
Inglise	1,1	0,1	4,5	0,3
Läti	20,7	1,6	23,4	1,4
Saksa	6,8	0,5	5,1	0,4
Muud riigid	1,6	0,1	2,9	0,2

Samuti veetakse sisse ka ümbertöötatud konte, nagu jahvatatud, väävelhappesega põletatud konte, kondijahu jne., enamasti väetisaineteks või loomatoiduks. Ümbertöötatud konte toodi Eestisse:

	1926. a.		1927. a.	
	Tn.	Milj. Emk.	Tn.	Milj. Emk.
Saksamaalt	37,6	0,3	5,0	0,1
Lätist	100,0	0,8	85,0	0,3
Belgiast	2,0	0,01	—	—
N. S. V. Liidult	—	—	165,9	0,5
Kokku	139,6	1,2	255,9	0,9

Nagu ülaltoodud tabelitest näha, varustab Läti Eestit nii liimi (kondiliim) kui ka ümbertöötatud kontidega õige suurel määral. Samal ajal veab Läti omale tooreskonte Eestist. Vähemal määral on konte 1927. a. läinud ka Rootsi. Kontide väljavedu Eestist oli:

	1926. a.		1927. a.	
	Tonnid.			
Läti	488,8		266,6	
Rootsi	—		1,0	

Et kontide väljavedu 1927. a. vähenenud, siis nähtavasti mõjus siin tooreskontide väljaveotelli tõstmine 0,009 k.-fr. pealt 0,04 k.-fr.

Soome:

Soome-Eesti kaubalepingu revideerimisest kirjutab „Kaupalehti“ 28. veebr.: Senine leping oli Eestile mõnes suhtes väga soodus. Seda sõlmides ei võidud võtta arvesse kõiki asjaolusid, mis alles hiljem tulid ilmsiks. Eestil on väärtuslik loodusevara — põlevkivi —, millest võib saada 1000 milj. tonni õli. Soome-Eesti kaubalepingu järele on põlevkiviõlid Soomes tollivabad. Teiste maade bensiin, gasoliin, ligroiin ja puhastusõlid on Soomes tollialused 1 Smk. per kg. On loomulik, et nüüd Eesti bensiin ja õlid, mis on leitud tarvitamiseks juba kõlbulisteks, hakkavad varsti Soome sisse voolama. Esimesed saadetised on juba jõudnud Hangösse, umbes 40.000 kg.; enne aprillikuud tuleb uus partii, ligi 500.000 kg., kui jaaolud ainult lubavad. Kevadel loomulikult algab alles suurem import. Soome tollitulud ähvardavad siis langeda ja meie kaubandusbilanss Eestiga muutub rohkem passiivsemaks kui ta oli seni. Praegu ei ole ühtki põhjust selleks, et Eesti põlevkiviõlised tollivabalt sisse lasti, kui mujalt toodud õlid käivad tolli alla. Praegu Eesti-Soome kaubalepingu revideerimise puhul peaksid vastavad võimud sellele küsimusele pühendama tähelepanu.

Soome lihaeksport Rootsi. Juba enne jõulu saavutati Soome-Rootsi segakomisjonis kokkulepe kergenduste asjus, mis Soome liha kohta sisseveo puhul Rootsi pidi hakkama maksma. Tegelikult jäi see kokkulepe ainult paberile. Soome liha sisseveole tehti takistusi edasi. Veebruari keskpaigas käisid Lõuna-Soome ühistegelise tapamaja juhataja A. Kontu ja kaubanduslik ekspert välisministeeriumist Savolahti Stokholmis uuesti nõu pidamas. 20. veebr. jõudsid nad tagasi ja siis kirjutasiid kõik lehed, et viimaks olevat liha väljaveo takistused Rootsi lõplikult kõrvaldatud. Ajutiselt see nii sündiski. Kuid vaevalt olid mõned partiid liha jõudnud Rootsi, kui seal jälle hakati tegema takistusi ja liha väljavedu sinna jäi jälle seisma. 2. märtsil ilmus mitmes Soome lehes ähvardavaid artikleid, kus nõutakse kaubalepingu ülesütlemist Rootsiaga. Samuti teatavad Soome lehed, et Rootsi parlamenti on saadetud 2 memorandumi: 1) tarvitajate poolt, kes nõuavad liha sisseveo kitsenduste kõrvaldamist, ning 2) põllumeeste poolt, kes nõuavad veel suuremaid kitsendusi.

Kartuliimport. 1928. a. toodi kartuleid sisse Soome 20.091 tonni — 18 milj. Smk. eest; 1927. a. import oli 8897 tonni. Kartuleid

on toodud peaaegu ühevõrra Eestist ja Saksast, teistest maadest õige väikesel arvul.

Raudteevagunite tellimised. L. a. lõpul pööris „Dvigateli“ vabrik saatkonna poole järelepärimisega, mis-ugused oleksid väljaveo kaubavagunite tellimiste saamiseks Soomest. Nagu nüüd selgub, on see täitsa lootusetu. Raudteevalitsus on otsustanud tellida k. a. 42 uut vedurit ja 1000 kaubavagunit. Vedurite tellimine on antud kahele Tampere tehasele ja kaubavagunid valmistatakse raudtee oma tehases Pasilas. Vedurid on tellitud à 1.134.000 Smk. tükk. Välismaalt tellides oleks nende hind kokku 6,8 milj. Smk. odavam tulnud, kuid ebasoodsa kaubandusbilansi tõttu anti siiski kõik tellimised kodumaa tehastele.

Läti:

Poola-Läti raudteekonventsioon.

Veerbruarikuu 12. päeval kirjutati Riias alla kolm raudteelepingut otsekohese raudteeühenduse pidamiseks Poola-Läti vahel. Esimene neist on riikidevaheline raudteekonventsioon, missugusele Poola nimel alla kirjutas Poola saadik Riias minister Lukasievicz; teine on jaamakonventsioon, kolmas aga kaubavagunite vastastikuse kasutamise rahvusvahelise lepingu täiendav kokkulepe.

Nii kauba- kui ka reisijate ja pagasivedu läheb Zemgale, kui üleandepiirijaama kaudu, Poola ning Läti raudtee veokulud arvatakse riigi piirini ja riigi piirist, mis asub Turmont'i ja Zemgale jaamade vahel. Mis puutub tolliformaliteetidesse, siis on aluseks võetud, et igauks riik neid oma territooriumil läbi viib. Tehakse aga ka erandeid registreeritud pagasi, erakorraliste saadetiste ning Lätist Poolasse minevate kergesti rikkiminevate kaupade pealt, missuguseid võib Poola poolt revideerida samuti Zemgale jaamas.

Passide revideerimise kord jääb endiseks, s. o. vagunis rongi mineku ajal.

Otsekohene kaubavedu Poola ning Läti vahel hakkab arvatavasti maksma 1. aprillil 1929. a. ning võimaldab automaatselt kaubaveo otsekohese veonimekirjadega Turmont-Zemgale kaudu kõikidel Bern'i rahvusvahelisse konventsiooni kuuluvate muude riikide raudteedel.

Edaspidiste kommunikatsioonikergenduste ja nimelt ümberlaadimata ühenduse ning otseühenduse kaubatariffide läbiviimine on juba ette nähtud ning reguleeritakse lähemal ajal.

Poola :

Poola kummitööstus.

Poola kummitööstus on alles väga noor, ta tekkis mõni aasta tagasi, kuid areneb soodsalt, tõnu soodsatele majandusoludele.

Praegusel ajal on olemas juba 29 vabrikut üle 7.000 töölisega. 74 % sinna mahutatud kapitalist on kodumaa, muu 26 % välismaa oma.

Kummitööstus on kontsentreerunud peaaugiliselt Varssavi, Lodzi ja Pommerni ümber. Teda võib jaotada nelja rühma:

1. Esimesse kuulub tooraine ümbertöötamine. Seda teostatakse 15 ettevõttes 6.330 töölisega. Tähtsamad neist on „Pepege“ — Poola kummitööstus Grudziadz'is (Pommernis); „Gentleman“ — Inglise-Poola-Rootsi kummitööstus Lodzis; „Volbrom“, kummissaaduste vabrik Volbrom'is (Pommernis); „F. V. Schvejkert“ Lodzis; „Kauczuk“ Bydgoszcz'is ja muud. 1927. a. jooksul valmistasid ülaltoodud ettevõtteid eeskätt järgmisi artikleid: 150.000 veekindlat mantlit, 1.844.100 m kummimaterjali, 1.738.400 paari kalosse ja snow-boot'e, 4.530 paari kummijalanõusid, 497.800 paari spordijalanõusid, 1.005.400 paari saapaid maameestele, 334.800 kg kummikontse, 1.000 kg kummitaldu, 317.300 kg kummipaelu ning nõõri, 30.250 kg paiku kalosside parandamiseks, kaableid ja automantleid, 10.350 kg kirurgia- ja sanitaarartikleid, 440.000 kg tehnilisi artikleid, 92.000 kg kaitsemaske mürkgaaside vastu.

2. Teise rühma kuuluvaid lõpuprodukte valmistavad, paranduse ja vulkanisatsiooni ettevõtteid, neid on 641 töölisega. Nende töö seisab automantlite vulkaniseerimises (12.400 tk 1927. a. jooksul), hõõrumiskummi (11.000 kg), vasktraatide isolatorite (1.200 kg) ja muu valmistamises.

3. Kolmandasse rühma kuulub ainuke Poolas elektrijuhemete vabrik — „Tov. Przem. Kabel“ Varssavis. 1927. a. valmistas viimane 425.000 kg juhemeid, 42.000 traati elektriinstallatsioonide jaoks ning 90.000 kg kaableid.

4. Neljandasse rühma kuulub kummipaelte valmistamine, neid vabrikuid on 7540 töölisega. 1927. a. valmistati seal 47.472 kg ehk 5.116.000 m kummipaela.

Nendest ülaltoodud andmetest võib näha, et Poola kummitööstus on alles arenemisajajärgus, kuid toodang nii arvuliselt kui ka kvalitatiivselt võib julgesti võistelda välismaa toodanguga. Viimaks, tänu võistluse soodsatele tulemustele, usaldas sõjaministeerium mürkgaaside maskide valmistamise kodumaa vabrikutele.

Suurimaks raskuseks on välsimaalt masinate ostmine, mis seotud suurte ostu- kui ka ülalpiimiskuludega.

Ülemaaline näitus Poznanis.

peetakse Poola vabariigi presidendi protektoraadi all valitsuse elaval kaasabil Poznanis 16. maist 30. septembrini 1929. a.

Üle 600.000 m² pinnal on üle saja paviljoni ja koja, mis võtavad oma alla 150 tuh. m² pindala.

Esinevad: kultuur ja kunst, tööstus, kaubandus ja põllumajandus, ühiskonna hoolekanne, tüüsiline kasvatus ja spordiharud, samuti Poola emigratsioon.

Näituse ajal peetakse üle 100 kongressi nii kohaliku kui ka rahvusvahelise tähtsusega; terve rida spordivõistlusi, nagu rahvusvahelised traavivõistlused, hüpped takistustega, sõudmise regaadid, üldslaavi lauljate ja võimlemiseltside kongressid, muusikaettekanded arvurikaste maailmakuulsate kunstnikkude osavõtul, samuti arvurikkad etendused folkloori alalt.

16. maist 30. septembrini Poolasse tulevad väliskülalised vabastatakse viisamaksudest.

Hinnaalandus raudteedel üksikutele isikutele on 33%, gruppidele 25 isikut peale 50%, õppiva noorlase gruppidele 65% iga otsa pealt.

Iga külaline võib osa võtta Poolaga tutvumiseks korraldatavatest ekskursioonidest. Ekskursioonid on 3—14-päevased. Juhtideks on osavad, võõnkeeli valitsevad isikud.

Informatsiooni annavad kõik Poola diplomaatlikud ja konsulaaresindused, samuti tuntud reisibürood.

Venemaalt:

Mõne aasta eest Kingisepas (end. Jamburg) mahapõlenud paberivabrik on Vene Nõukogude võimude poolt ja erakapitali osavõtul jälle üles ehitatud.

Nimetatud vabriku töövoimet on tunduvalt suurendatud ning tema aastatoodangu väärtuseks on arvestatud 1.750.000 rubla, ehk küll asjatundjate arvates lähemal ajal tähendatud toodangu hulka loota ei ole.

Hispaaniast:

Paberitööstus:

Hiljuti moodustati Hispaanias valitsuse sellekohase dekreediga komitee, kes kodumaa paberiturgu peab kontrollima. Kõik paberivabrikud peavad iga kilogr. paberilt maksuma 0,05 pesetat

erimaksu, missugusele summale valitsus sama-suguse summa juure lisab. Sel viisil kogutud kapital kasutatakse Hispaania paberiekspordi arendamiseks, näit.: paberivabrikute sisseadete täiendamiseks või suurendamiseks, et tulemu-rikkamalt eksporteerida jne. Sama dekreet näeb ka ette, et sisseveo tollimaksud paberilt lähemal tollitariifi revideerimisel kõrgendatakse. Peale selle ütleb dekreet, et uute paberivabrikute asutamine on lubatud ainult ülalnimetatud komitee nõusolekul ning igast nimetamisväärt muutusest olemasolevate paberivabrikute juures ja nende suurendamisest tuleb komiteele teatada.

Saksa ja Nõuk. Vene majandusvahetuskord.

„Berliner Tageblatt“ 11. jaan. 1929 toob Paul Scheffer'i sulest juhtkirja Saksa ja Nõuk. Vene majanduslepingu allakirjutamise puhul. Autor seab kõigepealt üles küsimuse, kas kasvav sidemete loomine Nõukogude majanduse ja kodanliku välismaa vahel ei näita ühtlasi ka, kuivõrra tendentsid ühel kui teisel pool lahku lähevad. Enamlased peavad ainult kinni oma põhimõtteist, kodanlikud riigid aga vaatavad rohkem otstarbekohasuse ja kasu peale.

Mis puutub Vene väliskaubanduse monopoo-

lisse, siis kaitseb seda Moskva mitte ainult otsekoheste „kallaletungide“, vaid ka kaudsete hädaohtude eest. Seepärast võib alla kriipsutada, et Nõukogude Venemaa meie tööenergiale sugugi saunane „ventiil“ olla ei või, nagu paljud seda loodavad.

Väga rõõmustav on, et ostu- ja müügitingimused Saksa kontsessioonäridele Venemaal nüüd on kindlaks määratud ja et neil edaspidi ei tule enam niipalju kannatada soodustatud riigiettevõtete võistluse all. Siiski peab ütleva, et Vene kontsessioone võib võrrelda spordiga, mida endale võivad lubada ainult rikkad isikud, kellel võimalus on maksa palju õpperaha.

Venemaal viibivate välismaalaste varanduste väljaveo keelu maksmajäämist tuleb võtta tõendusena, et Moskva peab kinni suletud riigi printsiibist.

Edasi ütleb autor, et Saksa delegatsioon on näidanud üles suurt vastutulekut neis küsimustes, mis venelasi huvitasid. Seepärast võib loota, et muuseum ka see arusaamatus, mis valitses venelaste juures Saksamaa Vene komitee suhtes, nüüd lõplikult on lahendatud.

Lõppeks olgu veel tähendatud, et Nõukogude sissevedu Saksamaalt on viimaseil aastail välja teinud täpselt 30 protsenti kogu Vene sisseveost.

Tolliteateid.

Tollikomitee otsusi mõnede kaupade tollimise kohta.

Avaldatakse teadmiseks, et tollikomitee otsustas tunnistada:

1.

I. A. Sisseveotariifis:

Ümmargune puust malelaua plaat, ääred ja pealmine pind kaetud vaskpleki-ga, kuhu sisse pressitud maleruudud ja muud ilustused, t. t. § 61 p. 4 alla kuuluvaks kui puust-tisleritöö vasest ilustustega (T. K. otsus nr. 2498 — 2. II. 29. a.);

kuivatatud kadakamarjad t. t. § 62 p. 4 alla kuuluvaks kui taimeosad arstirohtude valmistamiseks (T. K. otsus nr. 2492 — 2. II. 29. a.);

metallipuhastamise aine „Aiglanz“ ühes sinna juure kuuluva metallist pesukäsnaga t. t. § 71 p. 7 alla kuuluvaks kui metallipuhastamise aine rasvaga (T. K. otsus nr. 2500 — 2. II. 29. a.);

valgest klaasist väikesed pudelid, mille küljel ainult puhutud pealkiri (vabriku nimetus) ja vabriku märk, t. t. § 77 p. 1-b alla kuuluvaks (T. K. otsus nr. 2516 — 9. II. 29. a.);

habemeajamise seebi alumiiniumist toosid, millede kõrgus umbes 8 sm. ja laius umbes 3 sm., § 149 p. 2 alla kuuluvaks kui alumiiniumist teosed (T. K. otsus nr. 2514 — 9. II. 29. a.);

raudlatid, mille otstel puuritavad augud (akna kremonide osa), t. t. § 151 alla kuuluvaks kui rauast teosed, pressitud (K. T. otsus nr. 2497 — 2. II. 29. a.);

tinast hambapastatuubid, mille pealkirjad „Stomatol-fabriken, Stockholm, Stomatol hambapasta, Zahn Paste, Stomatol crème Dentifrice, Stomatol vabrik Tallinnas“, t. t. § 163 p. 2 alla kuuluvaks, arvesse võttes, et tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse poolt on antud luba Tallinnas valmistada Stomatol hambapastat ja hambaeksiiri Stokholmi vabriku Stomatoli

retsepti järele ja et tuubil on pealkiri „Stomatol vabrik Tallinnas“ (T. K. otsus nr. 2479 — 2. II. 29. a.);

lõnga niisutusaparaat, mis koosneb väljatõmmatavate riulitega raudkapist ja alumiiniumist pudelitest, t. t. § 167 p. 1-a alla kuuluvaks kui aparaat eraldi nimetamata, rauast (T. K. otsus nr. 2515 — 9. II. 29. a.);

kivipapp lehtedes, äärtel ja otstel väljalõiked, määratud kohvrite valmistamiseks, t. t. § 177 p. 1-b alla kuuluvaks kui kivipapp (mitte asjadena) (T. K. otsus nr. 2522, 2521 — 9. II. 29. a.);

linased voolikud (pritsitorud) t. t. § 194 alla kuuluvaks samal alusel kui kanepist pritsitorud, t. s. § 216 põhjal (T. K. otsus nr. 2488 — 2. II. 29. a.);

kunstiidi (üle 20 % ja puuvilla lõngadest põimitud paeltest kübarad t. t. § 205 p. 1. alla kuuluvaks kui poolsiidist põimitud teosed (T. K. otsus nr. 2501 — 2. II. 29. a.);

metallist tulesüütajad, mille bensiini reservuaari kaasi põhjal papist šeib, t. t. § 215 p. 3 alla kuuluvaks kui pudukaup lihtsast metallist, arvesse võttes, et papist šeib on korvalise tähtsusega (T. K. otsus nr. 2520 — 9. II. 29. a.).

2.

I. B. Sisseveotariifis:

Seep „Osmos“, mis pretendeerib arstliku toime peale, nimelt sellest valmistatud vannid tegevat kõhnaks, t. t. B § 4 alla kuuluvaks kui sisseveoks keelatud liitrohi (T. K. otsus nr. 2474 — 2. II. 29. a.).

3.

II. A. Väljaveotariifis.

Tollikomitee seletas: „toorete, peenedamad a kontide mõiste all ei kuulu rasvast vabastatud (ekstraheeritud) ja purustatud (kuni 50 mm. suurustes tükkides) kondid“ (T. K. otsus nr. 2457 — 12. I. 29. a.).

4.

Tollikomitee seletas: „Eesti-Türgi kaubalepingu järele on tollialandus iga sorti harilikkude rosinade kohta, välja arvatud ainult suured rosinad (n. n. Malaga liiki ja teised sarnased), ning selle lepingu järele antakse samad soodustused ka Ameerikale, nii et tulevikus vahe sultaniinide ja mittesultaniinide vahel ei ole tähtis.“ (T. K. otsus nr. 2518 — 9. II. 29. a.).

Alla k. N. E. Niitem,
tollidirektor,
P. Poom,
tollikontrolör.

Tollidirektori ringkiri nr. 122.

1. märtsil 1929. a.

1.

Muudan ära oma eeskirja 11. maist 1928. a. nr. 18430 inventari (liikumata ja liikuva) nimekirjade esitamise kohta.

2.

Avaldatakse teadmiseks, et 1. juulil 1928. a. Roomas sõlmitud Eesti-Itaalia kaubandusliku kokkuleppe ratifikatsioonikirjad vahetati Roomas 27. II. 1929. a., vastavalt oma p. 6-le astus kokkuleppe jõusse alates ratifikatsioonikirjade vahetamise päevast, s. o. 27. II. 1929. a.

Alus: Rahaministri abi resolutsioon välisministeeriumi telefonogrammil nr. 152 — 28. II. 1929. a. st. nr. 3474 — 1928./29. a.

3.

Teatan, et vastastikuse kokkuleppe alusel on vabastatud legaliseerimisest Eesti-Briti kaubalepingu põhjal päritolutunnistused, millised antud välja kaupade kohta, mis tulevad Kanadast,

PARIMAD EESTIS ON

OK	siidi-, floor-, villased ja puu- villased	sukad
	siidi-, villane ja puu- villane	trikoopesu
	klõppel-, vene, bro- derii- ja gipüür-,	pesupitsid
	siidi-, floor-, villased ja puu- villased	sokid
	villased ja puu- villased	laste sukad
	siidi kleidi- ja	pesuriie
puuvillased ja villased supelus- ja võimlemis-	trikood	
Siidi-, gummi-, saapa- ja	pesupaelad	

OSKAR KILGAS

trikoo-, pitsi- ja sukavabrik

Tallinn, Pühi tän. nr. 3. Kõnetr. 2-23

MÜÜK ainult suurel arvul

Indiast, Tanganyika territooriumilt või ükskõik millisel iseseisva valitsuseta Briti asumaalt või protektoraadilt. Siia hulka ei kuulu kuni täiendava korralduseni: Austraalia, Uus-Meremaa ja Lõuna-Aafrika Unioon.

Alus: Rahaministri abi resoluts. nr. 3004-M 24. II. 1929. a. välisministeeriumi kirjal nr. 546-R — 22. II. 1929. a.

Alla kirjut. tollidirektor N. E. Niitem.

Tollidirektori ringkiri nr. 123.

2. märtsil 1929. a.

Avaldatakse teadmiseks, et vab. valitsuse otsusega muudetakse järgmiselt maksvad tolli põhitariifid ja pannakse maksma ajutiselt kuni 31. VII. 29. a. riigikogu poolt 14. juunil 1924. a. vastuvõetud tollitariifide maksmapanemise seaduse § 3 põhjal:

II. Väljaveotariif.

A. Väljaveoks lubatud kaubad.

Tariifi	Kauba nimetus	Tollimäärad	
		Alus	Kuldfrangid
5 2	linaseemned:		
-a	eraldi nimetamata	1 kg. br.	0,25
-b	külvisseemned	" "	0,25

Alus: Rahaministri abi ettekirjutus 1. III. 29. a. vab. valitsuse otsuse (prot. nr. 24) 1. III. 29. a. ärakirjal.

Käesolev on ühtlasi täienduseks ja kinnituseks telegrammile, mis saadetud 1. III. 29. a. Narva, Valga, Pärnu, Paldiski, Haapsalu, Kuresaare, Loksa ja Kunda tolliülematele.

Alla k. N. E. Niitem,
tollidirektor.

Turgude ülevaade.

Eesti linaturult.

1924. a. ja 1925. a. alul oli linade hind kõrge. 1925. a. külvipind suurenes seetõttu 45.660 ha peale. 1925. a. lõpuks oli linade hind tunduvalt langenud ja 1926. a. kestis langemine edasi. Linu külvati 1926. a. ainult 33,7 tuh. ha-le. 1927. a. hakkas linade hind tõusma ja külvipind suurenes 35,6 tuh. ha peale. 1928. a. esimestel kuudel tõusis linade hind võrdlemisi kõrgele ja ehk ta küll hiljem langes, suurenes külvipind linade all 1928. a. kevadel 36.986 ha peale. Ikalduse tõttu hävis lina 1928. a. 3445 ha-l täiesti. Saaki andsid 33.541 ha, kuid läbistine saak hektaarilt oli ainult 233 kg., kuna ta 1927. a. keskmiselt 270 kg oli olnud. Kogukiusaak oli:

1927. a.	9647 tonni
1928. „	7800 „

Linade ekspordi hooaeg on talvel. 1927. a. veeti üldse 8794 tonni linu välja, aga suurem osa neist oli juba 1927. a. varem välja läinud kui sama aasta saagi linad turule ilmusid. 1927. a. lõpukuudel, kui juba 1927. a. saagi linad müügile tulid, läks välja (okt. — det.) 3.232,9 tonni linu.

1928. a. läks kogusummas 5629 tonni linu välja. Neist läks 3977 tonni enne 1. okt. ja 1652 tonni 1. okt. kuni aasta lõpuni.

Ühelt poolt linasaagi väiksus 1928. a., teiselt

poolt linaharimise hilinemine läinud sügisel ja hindade seisukord on mõjunud, et 1928. a. lõpukuudel linu tunduvalt vähem on välja veetud kui 1927. a. lõpukuudel. Kuna osa linu majapidamistes ja omamaa tööstuses ära tarvitatakse, siis peab 1928. a. linasaagi suurust tähele pannes arvama, et linade väljavedu tänavu kuni uue saagi turule ilmumiseni väiksemaks jääb kui oli 1928. a. esimesel kolmveerandil.

Võiturgude seisukord

veebruaris 1929. a.

Inglismaal kõvad hinnad. — Saksamaal või nõudmine langenud. — Väljavaated lootusrikkamad.

Võiturgude seisukord kujunes veebruarikuus hoopis teisiti kui seda ennustati. Kogu Euroopas valitsev külm mõjutas suuresti Euroopa, eriti aga Saksamaa, võiturgu. Jääolud muutusid Balti merel sarnasteks, et Põhja-Euroopa maadest üldse võimatu oli võid Englise turule saata. Ka Saksamaa sadamatesse oli võimalik ainult suurte raskustega pääseda. Osa võid saadeti Saksamaale raudteel (Lätist). Soome võid, mis oma rõhuvas osas Englise turul äravõtmist leiab, oldi sunnitud Saksa turule paigutama. Igatahes tõi külmalaine veebruarikuu võikaubandusse suure segaduse.

Võihinnad naitasid veebruari esimesel poolel teatavat tõusu, kuid langesid kuu teisel poolel 8—10 sh võrra tsentnerilt, Saksamaal isegi rohkem.

Inglise turul oli nõudmine kuu alul rahuldav, vaatamata sellele, et võihinnad kõrgemad olid kui eelmisel aastal samal ajal. Kuu teisel poolel läks nõudmine nõrgaks ja turu üldine seisukord lõdvaks. Või juurevedu asumaa-dest oli veebruarikuus tunduvalt väiksem kui eelmisel aastal. Seevastu oli aga sissevedu jaanuaris suurem kui eelmistel aastatel. Üldiselt on võitagaravad Inglismaal õige väikesed.

Saksamaa turul langes nõudmine veebruari keskpaigast peale väga suuresti. Haruldaset suurt ja erakorralist väljaminekut kütteainete peale oli Saksamaa majaperenaise eelarvesse augu teinud, ja seepärast pidi ta toiduainete ostmises olema tagasihoidlik. Teiselt poolt ei ole Saksamaa oma toodang ka just mitte palju langenud. Sissevedu on isegi suurenenud (Soome arvel, kes muidu oma või saadab Inglismaale). Seetõttu tekkis seisukord, kus pakkumine nõudmise kaugelt ületas.

Tuleviku-väljavaateid on raske ennustada, kuna ilmastiku (jääolude) mõju ennast veel lähema 2—3 nädala jooksul tunda annab. Arvatakse, et madalad võihinnad tekitavad Inglismaal tarvitamise suurenemist. Ka Saksamaal algas märtsikuu rõõmsamalt. Peab arvama, et võikaubandus muutub elavamaks, kuna märtsi lõpul lihavõtte-pühad algavad.

dus muutub elavamaks, kuna märtsi lõpul lihavõtte-pühad algavad

Seisukord märtsi alul.

Rasked jääolud Läänemerel pole loomulikult jäänud mõjutamata seisukorra kujunemist ka meie rahaturul, ilma et võiks juttu olla niimetamisväärsest seisukorra halvenemisest. Juba veebruari lõpul algas Tallinna sadamas täieline vaikus, mis, peab tähendama, ei tekkinud mitte ligipääsmatuse tõttu Eesti sadamatesse. Jääolud meie sadamate piirkonnas on olnud kogu aeg soodsad, nii et laevade liikumine sisse ja välja oli kogu aeg võimaldatud jäämurdja „Suurtõlli“ abil. Laevade liikumine jäi seisuma jääolude tõttu Saksa ja Daani vetes, eriti Daani viinades ja Kiili kanalid, mille tagajärjel lõppes igasugune laevade liikumine Läänemere ja Põhjamere vahel.

Impordi alal on raskusi leivaviljaga ja kivisõega, kuid mitte sel määral, mis võiks tekitada kartusi. Leivavilja tagavarad ei ole küll suured, kuid veebruari lõpul jõudis kohale 800 t. (üks laevalaadung) ja suurem partii Königsbergist raudteed mööda. Igatahes ei ole oodata hindude tõusu, kuna lähematel päevadel kohalejõudvad laevad toovad mitmesuguseid kaupu. Laevu oodati Tallinna sadamasse juba kolmapäeval, 13. märtsil. Samuti laheneb selle läbi ka meie eksportkaupade väljasaatmine, mis seni täiesti oli seismas.

Toiduainete turg.

London.	
Nisu, kaal—496 Ingl. nli.	
Northern Manitoba	£ 50/1 ¹ / ₂
Hard Winter	—
Rosario Santa	49/9
Jahu, kaal — 280 Ingl. naela.	
Manitoba	38/6
Austraalia	32/9
Kansas	34/3
Odrad, Kanada Nr. 3, kaal — 370 Ingl. naela.	44/6
California, kaal — 424 Ingl. naela	44/6
Kaerad, kaal — 320 Ingl. naela	
La Plata	24/6
Canada Nr. 2	—

Linad, cif.	
Riga Z. K.	£ 90. —
Pärnu H. D.	80. —
Slanetz U/A Medium	90. —
Bacon, kaal 112 Ingl. n.	
Iiri	sh. 117.0 126.0
Daani	111.0 116.0
Kanada	112.0 114.0
Hollandi	108.0 114.0
Munad, kaal — 120 Ingl. naela	
Inglise	22.0 24.0
Daani	20.0 24.6
Või, kaal — 120 Ingl. n.	
Hollandi	—
Daani	190.0 192.0
Uus-Meremaa	196.0 186.0
Austraalia	164.0 182.0
Argentina	—

Hamburg.					
Nisu				C. S. R. Feinkorn, 50 kgr. eest juun.	
Sisemaa, tonni eest	Mk.	234—236		"	11.3
Manitoba, cif 100 kgr. eest term. fl.		13.75		C. S. R. Feinkorn, 50 kgr. eest juuli-august	11 4 ¹ / ₂
Hard Winter, cif 100 kgr. eest termiin	fl.	13.05		American Fine Granulated 50 kgr. eest	"
Ameerika jahu, cif. 100 kgr. eest termiin	\$	6 ¹ / ₄ 7 ¹ / ₄		Riis Burmah II, 50 kgr. eest	13/9
Rukis				Rasv	
Sisemaa, tonni eest	Mk.	225—227		Purelard American, 100 kgr. eest	\$ 32 ¹ / ₄
Western II, cif 100 kgr eest	fl.	12.35		Steamlard	" 30 ³ / ₈
Kaerad				Või, Berliini en gros hinnad, tsentneri eest	
Sisemaa, tonni eest	Mk.	221—223		Sisemaa I sort	—
Odrad, talve				" II "	
Sisemaa, tonni eest	"			" III "	—
Odrad, suve				Välismaa I sort	
Sisemaa, tonni eest	"	215—230		" II "	—
Suhkur				Eesti või	
C. S. R. Feinkorn, 50 kgr. eest, mai	sh.	11/2 ¹ / ₄		Läti või, punane	—
				" " must	—

Välisbörsid:

	L O N D O N										
	27. II	28. II	1. III	2. III	4. III	6. III	7. III	8. III	9. III	11. III	—
Frank	124.23	124.26	124.24	124.21	124.21	124.24	124.23	124.22	124.21	124.23	—
Dollar	4 8532	4 8529	4 8522	4 8522	4 8522	4 8519	4 8513	4 8507	4 8506	4 8512	—
Rootsi kroon	18.16 ¹ / ₄	18.16 ¹ / ₄	18.16 ¹ / ₄	18.16 ¹ / ₄	18.16 ³ / ₄	18.16 ⁷ / ₈	18.16 ⁷ / ₈	18.16 ⁵ / ₈	18.15 ⁷ / ₈	18.16 ⁵ / ₈	—
Daani kroon	18.20 ¹ / ₈	18.20 ³ / ₈	18.20 ³ / ₈	18.20 ¹ / ₄	18.20 ¹ / ₄	18.20 ³ / ₈	18.20 ⁷ / ₈	18.20 ³ / ₄	18.20 ³ / ₄	18.20 ³ / ₄	—
Norra kroon	18.19 ³ / ₄	18.19 ³ / ₄	18.19 ³ / ₈	18.19 ³ / ₄	18.19 ³ / ₁	18.19 ³ / ₄	18.19 ³ / ₄	18.19 ³ / ₄	18.19 ⁷ / ₈	18.19 ³ / ₄	—
Saksa mark	20.45	20.45 ¹ / ₁	20.45	20.45 ¹ / ₈	20.45 ¹ / ₈	20.45	20.45 ³ / ₈	20.45	20.448	20.448	—
Soome mark	192.90	192.87	192.80	192.90	192.90	192.90	192.90	192.90	192.90	192.85	—
Floriin	12.1162	12.1162	12.1162	12.1162	12.1155	12.1125	12.1137	12.1112	12.1131	12.1187	—
Liira	92.68	92.67	92.66	92.67	92.67	92.66	92.68	92.71	92.71	92.70	—
Helveetsia fr.	25.23 ¹ / ₁	25.23 ³ / ₈	25.23 ⁵ / ₈	25.23 ¹ / ₄	25.22	25.23	25.23	25.22 ⁵ / ₈	25.22 ⁷ / ₈	25.22 ³ / ₈	—
Tshehhosl.kr.	163.87	163.87	163.81	163.81	163.81	163.81	163.81	163.81	163.87	163.81	—
Belgia frank	34.94 ⁴ / ₈	34.93 ⁷ / ₈	34.94	34.943	34.95 ⁵ / ₈	34.96	34.95 ⁵ / ₈	34.94 ⁵ / ₈	34.948	34.948	—
Schillingid	34.51	34.52	34.53	35.53	34.50	34.53	34.51	34.52	34.52	34.54	—
Pengo	27.85	27.85	27.85	27.85	27.85	27.85	27.85	27.85	27.84	27.84	—
Latt	25.21	25.21	25.21	25.21	25.22	25.25	25.23	25.21	25.21	25.21	—
Litt	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	48.75	48.75	48.75	48.75	—
Tsherv.	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43	9.45	—
Eesti kroon	18.20	18.20	18.18	18.18	18.14	18.17	18.17	18.18	18.18	18.18	—
Höbe p/unts	2/2	2/2 ¹ / ₈	2/2	2/2	2/2	2/2	2/2 ¹ / ₁₆	2/2	2/2	2/1 ¹⁵ / ₁₆	—
Plaat. p/unts				240/245					240/245		—
Kuld p/u.			84/11 ¹ / ₂							84/11 ¹ / ₂	—

	B E R L I N										
	27. II	28. II	1. III	2. III	4. III	5. III	6. III	7. III	8. III	9. III	—
Naelsterling	20.451	20.451	20.449	20.449	20.447	20.448	20.45	20.451	20.447	20.447	—
Frank	16.469	16.46	16.455	16.46	16.46	16.46	16.465	16.455	16.46	16.465	—
Dollar	4.214	4.214	4.2140	4.214	4.214	4.2145	4.215	4.215	4.215	4.215	—
Rootsi kroon	112.59	112.59	112.57	112.52	112.55	112.54	112.56	112.55	112.53	112.52	—
Daani kroon	112.36	112.35	112.33	112.33	112.33	112.34	112.34	112.34	112.32	112.31	—
Norra kroon	112.36	112.39	112.36	112.36	112.36	112.36	112.37	112.38	112.35	112.35	—
Soome mark	10.60	10.598	10.599	10.599	10.599	10.603	10.602	10.602	10.601	10.601	—
Floriin	168.79	168.75	168.74	168.74	168.74	168.77	168.84	168.84	168.79	168.80	—
Liira	22.06	22.07	22.065	22.07	22.065	22.07	22.065	22.07	22.06	22.065	—
Helveetsia fr.	80.985	80.985	81.03	80.99	81.04	81.055	81.055	81.06	81.06	81.07	—
Tshehhosl.kr.											—
Belgia frank	58.545	58.54	58.54	58.53	58.50	58.495	58.48	58.49	58.49	58.50	—

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritava kaupade nimikirjad ja hinnad (en gros).

		Kroonid.			Kroonid
Jahud: nisu, pehme, Ameerika ja Inglise	100 kg.	44.60—46.15	Liha, looma, I sort	1 kg.	0.50—0.75
" söre, Ameerika ja Inglise	"	44.50—45.—	Ölikoogid, linaseemne	100 kg.	20.75
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski	"	21.70—22.30	" päevalille	"	20.75
Jahu: rukki.	"	27.40—28.60	" suhkrupeedi	"	13.65
" püül	"	36.40—47.40	Jahu, päevalille	"	21.25
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 klg. eest ühes valge puuvillase kotiga.			Segajõutoit I s.	"	20.50
Püülijahu:			II s.	"	18.50
Rukkipüül patent (à 50 kg.)	50 kg.	32.—	Soja tangud	"	—
harilik	"	28.60	Mais	"	—
„Eesti Parem“ saiajahu à 50 kg.	"	46.—	Nisukliid	"	14.65—15.25
„Kalev“	"	43.—	Puuvillane riie, Bjas	meeter	0.59—0.73
„Taara“	"	41.90	Mitkal	"	0.45—0.53
„Kungla“	"	37.60	Lina, Liivi R. Saatejaum	1000 kg.	1281—1312.00
„Sampo“	"	36.40	" Petseri	"	1372.50—1403
Manna	100 kg.	48.60	" Võru	"	1372.50—1403
Granular	"	43.70	" Tartu	"	1281—1312.00
" poolsöre	"	46.80	Kivistüsi, auru, Yorkshire, 2 korda pestud	1000 kg.	—
" söre	"	47.40	" Newcastle	"	—
A/S. Rotermanni teh.			" sepa	"	40.—45.—
Jahu: rukki	"	22.75—23.30	Koks, gaasi, Tall. gaasivabrik	"	40.—
" püül	"	28.00—28.60	Põlevkivi, I sort A fr-ko Kohtla j.	"	6.10
" nisu, pehme — söre	"	38.00—47.60	" I B	"	5.50
" rukis, Saksamaa	"	18.90—19.20	" II	"	4.90
Kaerad, toidu, Eesti	"	18.00—18.30	" III	"	2.75
" Saksamaa	"	18.30—18.60	" Fenolaat, netto	100 kg.	9.50
Odrad, õlle	"	20.45—20.75	" Gudroon, brutto	"	12.25
" toidu	"	19.20—19.80	" Tooresõli, netto	"	9.25
Herned, Hollandi	"	40.90—41.20	" „Mootornafta“	"	10.—
Riis, Burma II	"	37—38	Riigi turbatööstus: „Turvas“	1000 kg.	12.85
" piirituse	"	4.00—5.00	Põlevkivipigi franko j. Kohtla	100 kg.	11.25
Kartulitärklis „Superieur“	"	41.20	Raud, sordi	"	16.80—18.80
Siirup, kartuli, 420/0	"	48.80	" vits	"	19.55—29.55
Glükoos	"	45.70	" plekk	"	22.—23.—
Või, eksport, I sort	1 kg.	2.70—2.75	" plekk, tsingitud	"	34.75—38.50
Margariin, välismaa	"	1.17—1.22	Raudtalad	"	16.—
" kodumaa	"	1.09—1.15	Teras, vedru	"	27.50—30.50
Kaseiin, Eesti	100 kg.	76—80	" tööriistade	"	73.25—85.40
Juust „Schweitsi“, kodumaa	1 kg.	1.85—1.90	" talla, ree	"	18.30
Munad, eksport I s. (kast 1440 tk.)	kast	—	Inglitina	"	545.—550.—
Kakao, Hollandi	1 kg.	1.60—1.80	Seatina	"	53.40—57.95
" Inglise	"	1.35—1.45	Vaskplekk, punane	"	210.—
" Ameerika	"	—	" valge	"	200.—
Kohv, Rio, Santos	"	2.70—2.80	Tsinkplekk	"	90.—91.50
" Kesk-Ameerika sordid	"	3.20—4.30	Masinaõli, Vene	"	27.45—29.80
Tee, lahtine, Orange Pekoe, Tselon	"	5.20—5.65	" Poola	"	24.40—26.25
" " Orange Pekoe, Java	"	4.70—5.30	" Ameerika	"	29.90—31.70
" " Moning, Hiina	"	2.55—2.80	" mootori	"	35.40—42.70
Suhkur, peenike, valge, Saksam.	100 kg.	—	" Poola	"	32.95—34.80
" " Tshehhosl.	"	42.60	" auto	"	39.65—103.70
" " Vene	"	38—39	" Poola	"	36.60—45.75
Suhkur, peenike, valge, Poola	"	42	Linaseemneõli	"	93.00
Sool, lahtine, Vene, franko vag. jaam	"	—	Värnits	"	95.00
" Narva ja Irboska	"	3.35—3.40	Tsilindriõli, Ameerika 280 ⁰	"	31.10—36.60
" Saksa	"	3.75—4.25	" 3200	"	45.75—54.90
Heeringad, Yarmouth, Matties	tünn	44.00—50.00	Nafta, Vene	"	13.10—14.—
" Matfulls	"	54.00—58.00	" Ameerika	"	11.90—13.10
Heeringad, Schoti Matties	"	51.00—53.00	" Poola	"	11.90
Heeringad, Schoti Matfulls	"	55.00—57.00	Petrooleum, Vene, sisternid ja vaadid	"	17.25—18.50
Heeringad, Norra	"	30.—	" Am. sistern. ja vaadid	"	17.25—18.50
Heeringad, Islandi	tünn	25.—	Bensiin, Vene	"	38.—41.00
Liha, sea, I sort	1 kg.	1.10—1.18	" Ameerika	"	38.—41.00
			Eesti traktorbensiin	"	16.20—17.10
			" bensiin autode jaoks	"	29.—
			Bensiin Poola	"	38.—41.—
			Pesusooda, kodumaa	"	9.10.—10.40

Kaubandus-tööstusaktsiaselts „KREENBALT”

Tallinn, S. Karja 13.

Postkast 346

Telegr. aadr.: „KREENBALT” Tallinn.

Telefonid: 2-41, 24-66, 31-58 ja 31-02

Järgmiste kodumaa tekstiilvabrikute müügikeskkoht ja pealadu:

Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuuri o.-ü. vabriku, Balti Puuvilla Ketramise ja Kudumise A.-S., Sindi Kalevivabriku Ühisuse, end. Vöhrmann ja Poeg, Eesti Niidi Vabriku Ühisuse.

Kõikide ülalnimetatud vabrikute saaduste en-gros müük, nimelt:

igasugused puuvillariided: pleekimata, pleegiud, värvitud, trükitud, merseri-seeritud, lõngad, puuvillane vatt j. n. e.

Härrade ja daamide palitute, kostüümide, ülikondade riided, tekid, räfikud, villane vatt j. n. e.

Kõik sordid õmblusniiti: valge, must, värviline.

TARTU PANK

Asutatud 1868 a.

Tallinn-Tartu-Viljandi-Põltsamaa-Pärnu-Võru-Rakvere-Vändra-Tarvastu-Narva.

Aktiiva.

Arhiveis 31. jaanuaril 1929. a.

Passiva.

	Kr.		Kr.
Kassa ja jooksev arve Eesti Pangas . . .	68.404.15	Aktsiakapital	400.000.—
Välismaa rahad	23.217.83	Tagavarakapitalid	76.198.66
Väärtpaberid	54.878.11	Amortisatsioonikapital	67.179.85
Tagavarakapitali väärtpaberid	42.580.14	Tähtajal. hoiusumm., jooksv. arved ja	
Laenuid ja disk. vekslid	4.606.328.87	hoiusemad	3.550.155.94
Korrespondendid „Loro“	4.205.02	Korrespondendid „Loro“	133.018.31
Korrespondendid „Nostro“	99.832.92	Korrespondendid „Nostro“	794.283.10
Garantilaenude deebitorid	318.790.23	Väljaantud garantiid	318.790.23
Osakondade arved	590.927.28	Osakondade arved	564.161.60
Protestitud vekslid	22.740.85	Vekslite rediskont ja spets. arve Eesti	
Kinnis- ja vallasvara	544.341.42	Pangas	294.148.42
Ärikulud ja makstud protsendid	51.494.29	Maksukärsud ja aktsepteeritud tratted	145.850.67
Riigimaksud	2.135.14	Väljamaksmata osakasu	3.636.19
Muud aktivad	68.577.85	Väljamaksmata prots. 1928. a.	45.862.76
		Saadud protsendid, komisjonid ja muud	
		tulud	60.639.67
		Riigimaksud	138.48
		Muud passivad	96.553.14
		Puhaskasu 1928. a. eest	38.387.08
	Kr. 6.588.454,10		Kr. 6.588.454,10

Inkasso vekslid ja dokumendid Kr. 825:589.20
Deponeeritud väärtused 382.985.17

Väljaandja Kaubandus-tööstuskoda.

Vastutav loimetaja H. Anto.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükkkoda, Pikk tän. 2